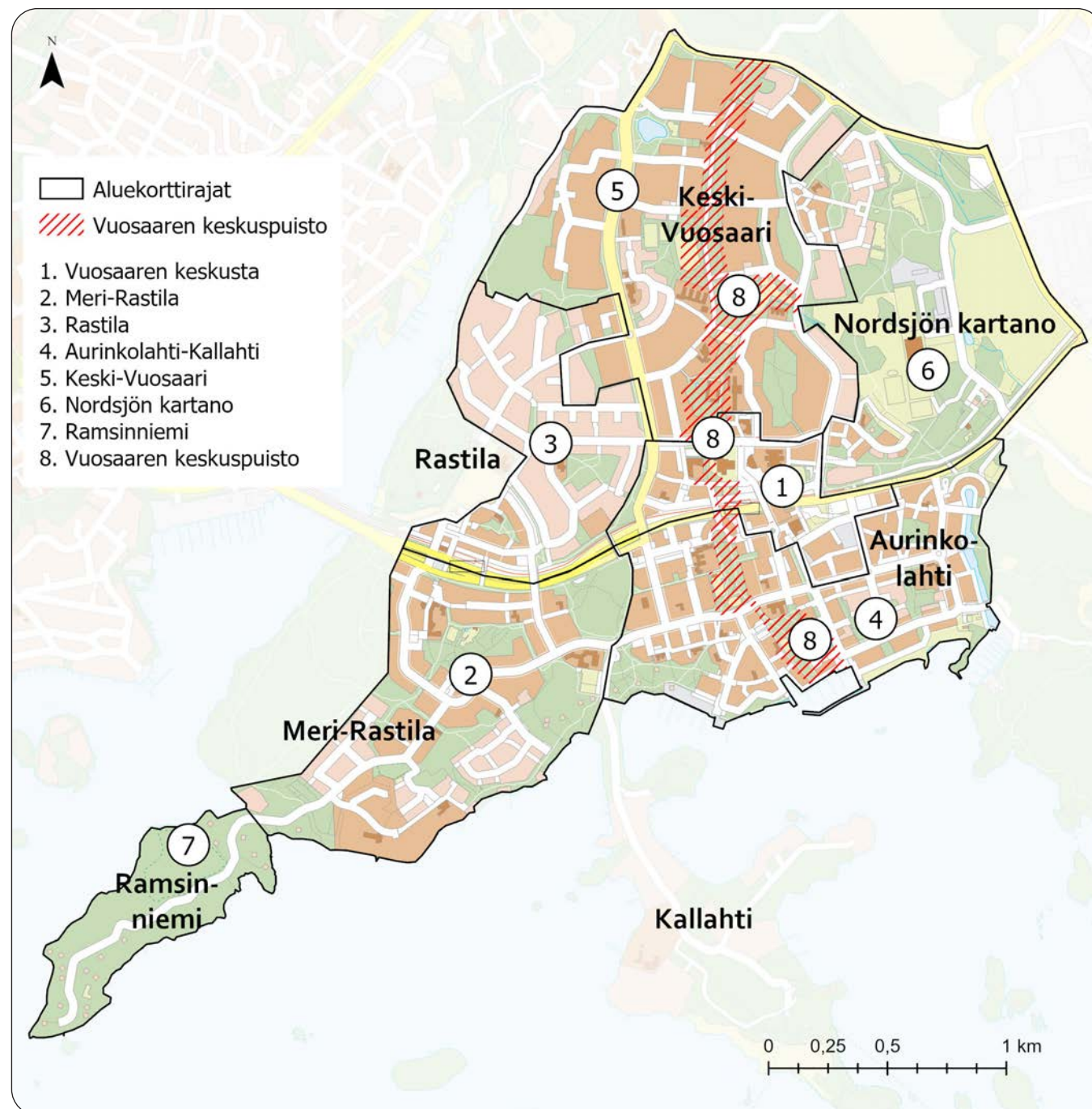

Helsinki

Vuosaaren yleisten alueiden suunnitelma 2020–2029

ALUEKORTIT

1. Vuosaaren keskusta

Yleiskuvaus

Vuosaaren keskusta on suhteellisen väljästi rakennetun alueen liike- ja palvelukeskus. Rakennuskanta on matalaa, eikä erotu voimakkaasti ympäristöstään: Vain kauppakeskus Columbuksen katon rakenteet näkyvät maisemassa maamerkkinä toimivan Cirruksen ohella. Aluetta profiloi myös pohjois-eteläsuuntainen Vuosaaren keskuspuisto sekä siltä aukeava näkymä luoteeseen arkkitehtonisesti hienon terassitalon suuntaan.

Alue sijoittuu pääosin Keski-Vuosaaren arvokkaan asuntokuukokonaisuuden eteläpuolelle, mutta pohjoisen metsä- lähiön piirteet hahmottuvat myös Vuosaaren keskustan puolella. Alueen pohjoisosat kuuluvatkin yhtä lailla maakunnallisesti arvokkaaseen Keski-Vuosaaren alueeseen. Kokonaisuutena Vuosaaren keskustassa hahmottuvat eri vuosikymmenten kerrostumat, mikä osaltaan sitoo keskustaan rajautuvat muutkin alueet yhteen.

Vuosaaren keskustassa sijaitsee suuri osa alueen palveluista, mutta yleisten alueiden käyttötapoja leimaa tällä hetkellä väliaikainen ja läpikulkumainen luonne: Alueen torit ja aukiot eivät ole houkuttelevia ja puistot ovat keskeneräisiä tai jopa joutomaana.

Maisema ja luonto

Metsä- ja puustoinen verkosto

Puustoinen verkosto on aluekeskuksessa harva, joten yksittäisten puiden ja puuryhmien merkitys maisemassa on tavallista suurempi. Ekologisen verkoston lisäksi etenkin alueen männyt liittyvät alueen kaupunkikuvallisesti Keski-Vuosaaren metsäkaupunkiin. Merkittävimmät alueen puista ja puuryhmistä sijaitsevat Vuosaaren uimahallin pohjoispuolella ja Kallvikintien eteläosassa.

Puustoinen verkosto katkeaa nykyisin Vuotien yli kulkevan Ulappasillan kohdalla. Sillan pohjoispuolelle on valmistu- massa Vuosaaren lukio, jonka piha ja rakenteita toteutetaan Vuosaaren keskuspuistoon liittyvänä osana.

Metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteet

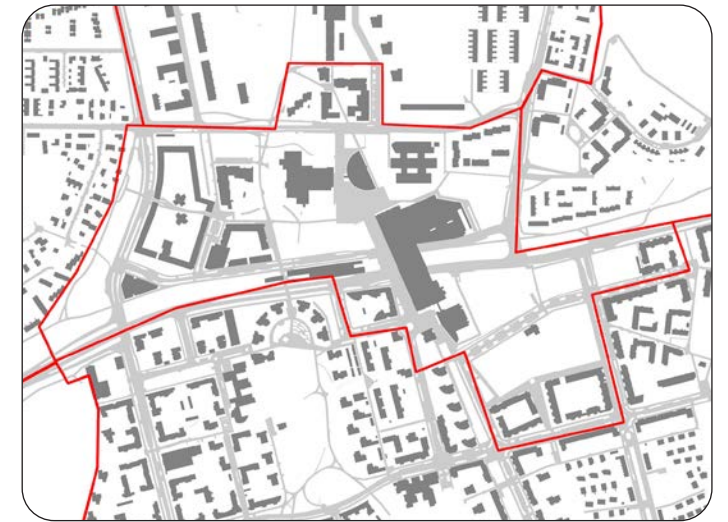
- Nykyisen tilan säilyttämiseksi alueen puustoa ja puisto- metsiä pyritään säilyttämään maankäytön yhteydessä. Tarkasteluissa otetaan huomioon sekä Vuosaaren sisäisen viherverkosto että kaukonäkymät.

Yleiset tavoitteet:

- Vuosaaren keskustan suunnitteluperiaatteiden mukaisesti aluetta kehitetään entistä elävämmäksi ja elämyksellisemmäksi kaupunkiympäristöksi. Toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi esitellään Vuosaaren keskustaan laadittavassa katu- ja viheralueiden yleissuunnitelmassa. Vuosaaren keskuspuistoa kehitetään osana Vuosaaren keskustaa yhdistäen yleiset viheralue- ja kaupunkipalvelut toisiinsa esimerkiksi Vuosaaren lukion tontilla. Yhteyttä Mustankivenpuistoon voidaan jatkossa kehittää vihersillan avulla.
- Vuosaaren keskustan kehittämisessä korostetaan Sokeritorin ja Vuosaaren keskuspuiston viherakselin roolia alueella. Pitkän aikavälin tavoitteena on yhdis-

tää alue konkreettisesti keskuspuistoon Vuotien yli vihersillan avulla.

- Keskustan kehittämisessä tutkitaan mahdollisuutta säilyttää vanhat maamerkit ja näkymäakselit, joita täydennetään uusilla näkymillä ajallisen kerroksellisuuden korostamiseksi. Näin keskusta hahmottuu jo kaukomaisemassa Vuosaaren porttina ja alueen voimakkaana solmukohtana.
- Viheralueiden yleissuunnitelmassa virkistysreitit ympäristöön osoitetaan selkeämmin viitoituksen ja mahdollisuuksien mukaan myös täydennettävän kasvillisuuden avulla. Tavoitteet määrittävät kehittyvän alueen muiden hankkeiden etenemisen myötä.

Kuva 1. Vuosaaren keskusta.

Sininen verkosto

Vuosaaren keskusta sijaitsee Vuosaaren pohjavesialueella. Lämpöenergian pinnan määrä on alueella suuri. Hulevedet ohjataan nykyisin hulevesiviemäriin, eikä alueella ole näkyvää vettä. Vedet purkavat mereen Aurinkorannan edustalta lukuun ottamatta Vuosaarentien pohjoispuolta, jossa pieni osa alueesta kuuluu Vuosaarenpuuron valuma-alueeseen.

Sinisen verkoston tavoitteet

- Yleisten alueiden perusparannusten ja tiivistämis- rakentamisen yhteydessä pyritään edistämään hulevesien paikallista hallintaa määrän ja laadun kannalta. Viherkattojen avulla voidaan kompensoida vähenevien viheralueiden merkitystä hulevesien hallinnassa.

Kadut ja aukiot

Vuosaaren keskus on liikenteellinen solmukohta etenkin julkisen liikenteen näkökulmasta: Alueella sijaitsee Vuosaaren metroasema sekä usean linja-autolinjan päätepysäkki. Myös kävely- ja pyöräilyverkosto on kattava.

Metroaseman sekä palveluiden, kuten terveysaseman, läheiset alueet vaativat katu- ja viheralueiden esteettömyyden erikoistason, jota ei enää nykyisin kunnon, ohjauksen ja toteutuksenkaan puolesta saavuteta.

Alueella on suhteellisen vähän pyöräpysäköintipaikkoja ja ne on sijoitettu huonosti ajatellen metron käyttäjiä. Nykyisin metron käyttäjät lukitsevat pyöränsä metroaseman sillan kaiteeseen linja-autopysäkkien katoksen alle.

Katujen ja aukoiden tila muuttunee laadinnassa olevien suunnitteluperiaatteiden sekä katu- ja viheralueiden yleissuunnitelman kautta, missä yhteydessä myös Columbuksen pohjoispuolella sijaitsevan Mosaiikkitorin roolia ja turvallisuutta voidaan kehittää.

- Puustoista verkostoa pyritään täydentämään rakentamisen yhteydessä. Pitkän aikavälin täydennettävä yhteys sijaitsee Ulappasillan ympäristössä Mustankivenpuiston ja Mosaiikkipuiston välillä.
- Yleisesti verkoston kehittämisen tavoitteena on pihojen, puistojen, reittien ja teiden läheisten metsien turvallisuus, elinvoimaisuus ja viihtyisyys, mitä edesautetaan mm. yksittäisten vaarallisten puiden poistolla ja yleisellä pienpuuston hoidolla. Lisäksi ylitiheää vesakkoa harvennetaan ja kasvatuskelpoisia tulevan puusukupolven yksilöitä nostetaan esiin.

Käsitellessään yleisten alueiden suunnitelman hyväksymistä kaupunkiympäristölautekunta päätti, että myöhemässä vaiheessa tehtävien luonnonhoidon suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee antaa tilaa metsien luonnolliselle vanhenemiselle ja lahoppuun määrän lisääntymiselle. Lisäksi sekä valtuustoon että pienpuuston harvennusten määrää kannattaa pitää mahdollisimman pienenä.

Niittyverkosto

Vuosaaren keskustan niittyverkosto perustuu tällä hetkellä nurmipintaiseen Mosaiikkipuistoon sekä katualueita reunustaviin nurmiin. Kallvikintien eteläosassa nurmi on osin heinittyvääkin. Alueella sijaitsee myös Omenapuurinteen puisto, joka rakentumista odottavana joutomaan oloisena alueena tarjoaa kasvualustan luonnontilaisemmallekin kukinnalle. Kaupunkirakenteen solmukohtana niittyverkoston rooli on Vuosaaren kokonaisuudessa pieni.

Niittyverkoston tavoitteet

- Alueen tiivistämisen myötä niittyverkostoa voidaan kehittää viherkattolinjauksen mukaisesti viherkattojen avulla. Esimerkiksi lukion viherkatto yhdistyisi mm. nykyisen Monitoimitalon itäreunan nurmipintaisiin luis- kiin ollen luonteva osa niittyverkostoa.

Katujen ja aukoiden tavoitteet

- Alueen kehittämisen yhteydessä kiinnitetään erityisesti huomiota turvallisen, selkeän, esteettömän ja yhte-näisen kävely- ja pyöräily-ympäristön kehittämiseen. Käytännössä tämä tarkoittaa levähdyspaikkojen ja katoksellisen pysäköintitilan lisäämistä keskusta-alueen keskeisimmissä solmukohdissa, opastusta ja puisto-raittien ja aukoiden konkreettista kehittämistä käynnis-tyvien hankkeiden yhteydessä.
- Opastuksella ohjataan kulkua sekä alueella että alueelta eteenpäin. Myös opastuksessa käytetään esteettömyy-den erikoistason ratkaisuja.

Puistot

Alueen keskeisin puisto on aluetta halkovaan Vuosaaren keskuspuistoon kuuluva Mosaiikkipuisto. Puisto on pääosin nurmipintainen, ja siellä kasvaa puuryhmiä ja katualueita reunustavia pensaita. Alueella sijaitseva Omenapuurinteen puisto on tällä hetkellä hiekkakenttänä odottaen kehit-tämistään. Mosaiikkipuiston eteläpuoleinen viheralue on puolestaan tulevan Vuosaaren lukion tonttia. Mosaiikki-puisto ja Omenapuurinne kuuluvat Vuosaaren suunnittelu-periaatteiden tarkastelualueeseen ja puistot kehittyvät jatkossa voimakkaasti osana kehittyvää keskustaa.

Puistomaisena alueena hahmottuu myös Kallvikintien suojaviheralueen eteläosa. Alue on metsäkaupungin tyyliin nurmipintainen, ja sen itäreunalla kasvaa mänty- ja lehti-puita sekä meluvallin päällä tuhkapensasta.

Puistojen tavoitteet

- Vuosaaren keskusta on solmukohta, josta lähtee useita virkistysellisiä viheryhteyksiä. Merkittävimpiä niistä ovat yhteys etelään Ulappasillan ja Mustankivenpuiston kautta Kallahden luonnontilaisille alueille ja Aurinko-lahden rakennettuun ympäristöön, yhteys pohjoiseen Punakivenpuiston ja Punakiventien puistometsän leikki-paikoille sekä yhteys itään Omenapuurinteen kautta Vuosaaren liikuntapuistoon ja Nordsjön kartanolle. Puistoista aukeavia näkymiä ja reittien opastusta kehi-tetään solmukohdan keskeisen sijainnin edellyttämälle tasolle.
- Lukion porrastettu viherkatto antaa lähtökohdan Vuo-saaren keskuspuiston urbaanin osan kehittämiseksi. Urbaania vihreyttä edistetään jatkossa mm. Ulappa-sillan uusimisen yhteydessä.
- Kallvikintien eteläosan maisemakulttuuria pyritään vaalimaan tiivistämisen yhteydessä. Samalla voidaan korostaa yhteyttä länteen kohti Venemestarin puistik-koa, Rastilan viheralueita ja Vartiokylänlahtea.

Rakenteet, kalusteet ja valaistus

Alueella on palvelukeskukseksi yllättävän vähän kalusteita ja varusteita. Penkkejä on käytännössä vain Mosaiikkitorin etelälaidalla pysäköintialueen laidalla.

Katujen pääosin betoniset rakenteet kuvaavat aikakauttaan, mutta eivät vastaa aluekeskuksen vaatimaa laatutasoa. Valaisimet eivät toteuta yhteistä linjaa, vaan ovat suhteelli-sen pienellä alueella eri tyyliisiä.

Esteettömyyden ratkaisut eivät ole alueella nykyaikaisia, vaan ne perustuvat kulkemisen ohjaamiseen fyysisten esteiden avulla.

Rakenteelliset tavoitteet

- Tulevissa hankkeissa alueen yleisilmettä ja rakenteita parannetaan. Kaupunkitilaohjeen mukaisesti alueella käytettävät materiaalit ja rakenteet ovat korkeatasoisia, kestäviä ja edustavia.
- Materiaali- ja kalustevalinnoilla tuetaan asuinalueen yhteisöllisyyttä luomalla mahdollisuuksia esimerkiksi oleskeluun, toritoiminnalle, tapahtumille tai väliaikais-käytölle.
- Kasvavan käyttöpaineen ja alueen tiivistymisen myötä rakenteissa suositaa kestäväää graniittia.
- Penkkejä lisätään.
- Valaistusta yhdenmukaistetaan ja samalla valaistus voidaan toteuttaa nykyistä ekotehokkaammin.
- Esteettömyyttä parannetaan merkitsemällä turvallinen reitti opaslaatoilla ja viitoituksella.

Alueiden käyttö

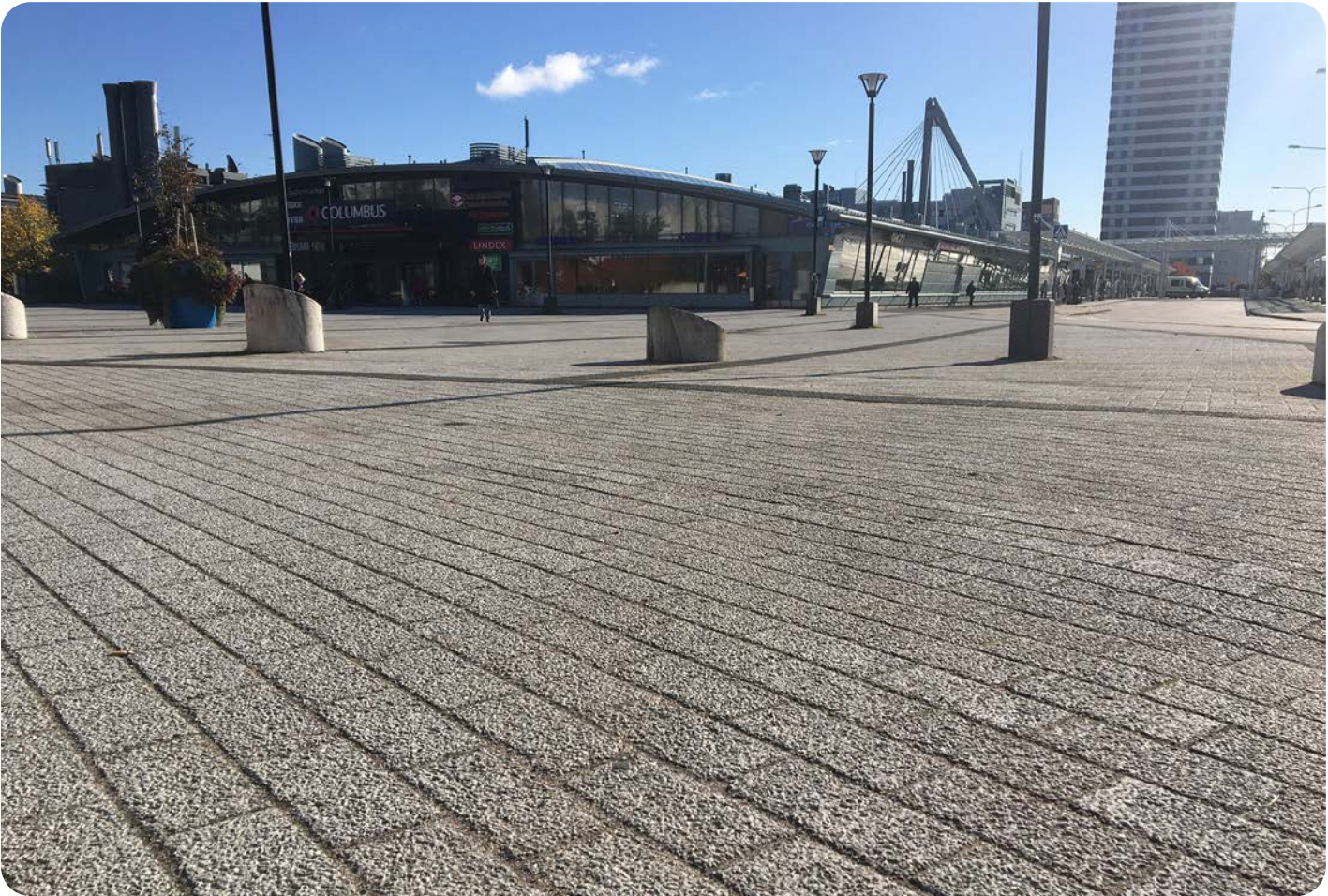
Viipyminen ja oleskelu kaupunkitiloissa on nykyisin vähäistä, vaikka Mosaiikkitorin laaja kivetty alue antaisi mahdolli-suuksia monenlaiselle toiminnalle. Mosaiikkitorin houkutte-levuutta pyritään lisäämään.

Alueiden käytön tavoitteet

- Voimakkaana solmukohtana etenkin Mosaiikkitori voisi toimia entistä enemmän myös väliaikaisten ja kaupunkia elävöittävien tapahtumien ympäristönä. Jotta tapah-tumien järjestämistä voidaan edistää, on tapahtumien aiheuttamat äänet ja muut lieveilmiöt sekä tekniset resurssit huomioitava tiivistämisrakentamisessa ja sen suunnittelussa.

Kuva 2. Vuosaaren keskustan kehittäminen parantaa alueen houkuttelevuutta, jäsennettävyyttä ja esteettömyyttä.

Kuva 3. Mosaiikkitori.

2. Meri-Rastila

Yleiskuvaus

Meri-Rastilan viheralueiden ympäröimä kerrostalovaltainen alue on rakennettu 1990-luvulla. Lännessä Meri-Rastilan asuinalue rajautuu Itä-Helsingin kulttuuripuiston viher-sormeen, etelässä mereen ja idässä Pohjavedenpuiston, Ison Kallahdenpuiston sekä Ullaksenpuiston viheralueisiin. Alueen vehreyttä korostavat yhteydet Ramsinniemeen sekä Kallahden niemeen.

Meri-Rastila on yleisilmeeltään puustoinen, luonnon-läheinen ja nykyisellään jopa kylämäinen. Viherverkosto on monipuolinen, ja eteläinen ranta-alue on kulttuuri-historialtaan maakunnallisesti arvokasta ympäristöä. Alueella on jäljellä vanhaa höyryvenereittien varteen muodostunutta merellistä huvilakulttuuria, ja siellä sijaitsee useita arvokkaita rakennuksia eri vuosikymmeniltä.

Maisema ja luonto

Metsä- ja puustoinen verkosto

Lohiniemenrannan merenrantametsä on merkittävä osa Pikku Kortlahdenpuistoon saakka ulottuvaa Helsingin metsäverkostoa. Merenrantametsästä jatkuu selkeä

yhteys Ole Kandelinin puiston ja Rysäpuiston sekä Ramsin-kannaksen kautta pohjoiseen Ramsinniemen metsä-alueelle sekä itään Kallahden puolelle Ullaksenpuistoon ja Kallahdenharjulle. Lisäksi alueen laajat Haruspuisto, Pohjavedenpuisto ja Ison Kallahdenpuisto ovat tärkeitä osia puustoisien verkoston kokonaisuudesta.

Meri-Rastilan metsäverkosto on aidosti verkostomainen sekä pohjois-etelä- että itä-länsisuunnassa. Metsillä on myös erityinen maisemallinen arvo, kun kallioille sijoittuvat metsät muodostavat ehjän metsäisen siluetin alueelle.

Metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteet

- Metsä- ja puustoisien verkoston yleisenä tavoitteena on ylläpitää ja kehittää alueen metsäverkostoa ja erityisesti huolehtia ulkoilureittien, teiden ja tonttien puuston turvallisuudesta, puuston elinvoimaisuudesta, huonokuntoisimman puuston uudistumisesta sekä vaalia lahoppuun määrää monimuotoisuuden vuoksi. Tavoitteeseen pyritään mm. reunametsien harventamisella ja kasvun ohjaamisella kerroksellisuuteen ja monilajisuuteen. Päämääränä toimenpiteillä on viihtyisyyden ja elinvoimaisuuden ylläpitäminen.
- Alueen uusien reittien avulla, hyvin ajoitetuilla ennakoivilla hoitotoimenpiteillä ja opasteilla ohjataan metsien

kulutusta etenkin asutuksen reunavyöhykkeillä, pienemmillä kalliometsillä ja rantavyöhykkeillä.

Käsitellessään yleisten alueiden suunnitelman hyväksymistä kaupunkiympäristölautakunta päätti, että myöhemmässä vaiheessa tehtävien luonnonhoidon suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee antaa tilaa metsien luonnolliselle vanhenemiselle ja lahoppuun määrän lisääntymiselle. Lisäksi sekä valtapuuston että pienpuuston harvennusten määrä kannattaa pitää mahdollisimman pienenä.

Niittyverkosto

Laajoista viheralueista huolimatta alueelle ei muodostu niittyverkostoa, koska niittyjä on lähinnä vain Ison Kallahden puistossa. Muut viheralueet voivat kuitenkin osaltaan tukea myös niittyjen lajistoa.

Niittyverkoston tavoitteet

- Niittyverkoston täydentäminen esimerkiksi jättämällä metsien reunustamaa nurmea nykyistä laajemmin leikkaamatta aivan katualueen reunaa lukuun ottamatta. Nykyisiä niittyjä kehitetään niittämällä epätoivottuja lajeja usein ja aina ennen niiden kukintaa ja siementämistä, köyhdyttämällä maaperää ja mahdollisesti kylvämällä uutta lajistoa.

Sininen verkosto

Alueen lounaisosa on Ramsinkannaksen puron valuma- aluetta. Puron valuma-alue kattaa neljänneksen Meri-Rastilan alueesta. Valuma-alueesta puroa on vain noin 200 metriä sen alajuoksulla, josta se laskee Pikku Kortlahteen. Muualta vedet laskevat suoraan mereen Iso-Kallahteen ja Pikku-Kallahteen.

Vuosaaren pohjavesialue rajautuu Pohjavedenpuistoon. Vesi on näkyvä elementti pääosin vain merenrannoilla.

Sinisen verkoston tavoitteet

- Valuma-alueen hulevesien laadun hallinnan huomioiminen tiivistyneessä kaupunkirakenteessa panostamalla hulevesien luonnonmukaiseen hallintaan suosimalla

Kuva 4. Meri-Rastila.

mm. läpäiseviä kasvillisuuspintoja ja välttämällä läpäisemättömiä materiaaleja.

- Merenrannan korostaminen osana virkistyskokonaisuutta rantareitin rakentamisen myötä.

Kadut ja aukiot

Alueen katuverkko perustuu Meri-Rastilan tien ja Halkaisijantien kokoojakatuihin sekä pienempiin asuontatuihin. Ajoinreunalla on useimmiten toisistaan erotetut jalkakäytävät ja pyörätiet.

Alueen virkistysreitistö on pääosin yhtenäinen ja se tukeutuu asutukseen ja puisto- sekä metsäverkostoon.

Katujen ja aukoiden tavoitteet

- Meri-Rastilan aukoiden roolin korostaminen entisestään osana kaupunkirakennetta asemakaavoitusta seuraavan suunnittelun yhteydessä.
- Reitistön laajentaminen ja näkymien merelle avaaminen etenkin Ison Kallahden puiston osalta reitistön viihtyisyyden lisäämiseksi.
- Reitistön kehittäminen puistojen lisäksi rakentamalla rantareitti Lohiniemenrannan ja Pikku Kortlahdenpuiston välille. Rantareitin kulun ohjaaminen selkeästi yleisillä alueilla pysyväksi.

Puistot

Meri-Rastilan alueella on useita puistoja, jotka muodostavat yhdessä monipuolisen ja kattavan verkoston. Pohjavedenpuisto, Haruspuisto, Rysäpuisto, Ole Kandelinin puisto ja Iso Kallahden puisto liittyvät Lohiniemenrannan kautta toisiinsa. Verkostoon kuuluu myös Valkkusuonmetsä ja Rastilan nevan luonnonsuojelualue. Ramsinkannas yhdis-

Yleiset tavoitteet:

- Viherrakenteen ja sen osien roolin säilyttäminen osana alueen identiteettiä tiivistyvän maankäytön yhteydessä.
- Palvelutason ja viheralueiden kytkeytyneisyyden kehittäminen.
- Merellisyyden korostaminen ja merenrantaan liittyvän ekologisen arvon säilyttäminen rantaraitin rakentamisen, valaistuksen ja puistojen kehittämisen yhteydessä.
- Kulttuurihistorian ja maisemakulttuurin voimistaminen mm. säilyttämällä avoimet kartanoihin liittyvät maisema-alueet sekä geologiset muodostumat kallioalueilla.
- Puistojen palvelutaso paranee, vaikka puistojen pinta-ala pienenee. Jatkossa viheralueet liittyvät yhtenäisemmin toisiinsa ja mereen mm. rakentuvan rantareitin myötä.

tää ranta-alueen Pikku Kortlahden puiston kautta Vuosaaren ulkoilupuiston vihersormeen.

Puistojen tavoitteet

- Puistot profiloituvat selkeästi kulttuuri-, metsä- ja toimintapuistoiksi. Osoitettuja toimintoja kehitetään monipuolisemmiksi kompensoimaan ja ohjaamaan kasvavaa kulutusta.
- Puistojen ja asuinalueen väliset yhteydet korostuvat entisestään mm. katuvihreän ja uusien avautuvien näkymien kautta.
- Puistojen ja pihojen metsäinen tunnelma säilytetään.
- Rantareitin valaistus ja rakentaminen sovitetaan kulttuuri- ja luontoarvoiltaan arvokkaaseen ympäristöön. Meri-Rastilan kalusteita ja valaistuksen laatua parannetaan meneillään olevien hankkeiden yhteydessä.
- Leikki- ja toiminta-alueilla valaistusta lisätään parantamaan turvallisuutta ja käytettävyyttä. Valaistusta parannetaan myös aukoiden ja alikulkujen kohdalla.

Rakenteet, kalusteet ja valaistus

Viheralueet ovat suurelta osin metsiä, minkä vuoksi niiden reiteillä ei juurikaan ole kalusteita tai muita varusteita. Kalusteet keskittyvät leikkipaikkojen ja reitistön solmukohden läheisyyteen.

Metsäisen yleisilmeen sanelemat vähäeleiset betoniset reunakivet tai reunakivettömyys antavat ilmeensä myös Meri-Rastilan 90-luvun hengelle. Katualueet ovat asfalttipintaisia tai kivettyjä. Paikoin myös puistoraitit ovat nykyisellään asfaltoituja.

Rakenteelliset tavoitteet

- Meri-Rastilan uudistamisen yhteydessä alueen metsäinen ja rantahuvilakulttuuriin nojaavan identiteetti säilytetään. Kalusteissa ja varusteissa noudatetaan
- Rantareitin rakentaminen johdattaa ihmisiä nauttimaan luonnonmukaisista rantamaisemista ja ohjaa samalla rantojen kulutusta ja käyttöä.

Alueiden käyttö

Meri-Rastilan torit ja aukiot eivät ole juurikaan tapahtumakäytössä, vaan ne ovat käytöltään tyypillisiä lähio aukioita. Metsäalueita käytetään runsaasti virkistys- ja opetusympäristöinä.

Alueiden käytön tavoitteet

- Meri-Rastilan yleisten alueiden käyttö monipuolistuu. Puistojen osoitetut toiminnot ja puistojen väliset reitti yhteydet myös edistävät yleisten alueiden käyttöä. Toimintojen osoittamisella ohjataan kasvavaa kulutusta pois metsistä.
- Rantareitin rakentaminen johdattaa ihmisiä nauttimaan luonnonmukaisista rantamaisemista ja ohjaa samalla rantojen kulutusta ja käyttöä.

Kuva 5. Meri-Rastilan puistojen yleissuunnitelma (LOCI Oy 2019).

Kuva 6. Merellisyys voimistuu entisestään rantaraitin rakentamisen myötä.

Kuva 7. Meri-Rastilan puistot ja niiden toiminnot ja varusteen parannetaan asemakaavahankkeen osana.

3. Rastila

Yleiskuvaus

Rastilan pientalovaltainen asuinalue on Vuosaaren ainoita osa-alueita, jonka asukasluvun odotetaan kokonaisuudessaan pienenevän, vaikka metroaseman ympäristöä täydennysrakennetaan. Rastilan asuinalue erottuu ympäröivistä alueista erityisen rauhallisena asuinpaikkana. Se rajautuu Vartiokylän lahteen, Kallvikintiehen, Vuotiehen ja Vanttikallion metsään.

Rastilan pientaloalueella on monen tyyliä rakennuksia eri vuosikymmeniltä 1950-luvulta lähtien, mikä osaltaan rikastuttaa alueen ilmettä. Rastilankallion suurkortteli on 2000-luvun alusta, ja uusia asuntoja rakennettu lisää viime vuosina aivan metron viereen.

Rastilan historia on alueen pisin, mikä ei kuitenkaan juuri erotu nykymaisemassa. Rastilan kartanoympäristö ei sijoitu yleisten alueiden suunnitelman alueelle.

Alueen vehreys perustuu voimakkaasti yksityisiin pihoihin ja niiden puustoon. Alueella on myös pienialaisia puistoja, mutta ne eivät muodosta keskenään yhtenäistä verkostoa. Rastilan kaduilta avautuu kauniita kaukonäkymiä, jotka korostavat vehreää tunnelmaa.

Maisema ja luonto

Metsä- ja puustoinen verkosto

Rastilan rantametsä on merkittävä osa Helsingin metsäverkostoa ja Itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormea. Metsäverkoston runkoyhteys kulkee rannan metsävyöhykettä pitkin. Muuten puustoinen verkosto muodostuu

vanhan asuinalueen kookkaaksi kasvaneista piha- ja katu-
puista, koivuista ja vaahteroista.

Vehreiden pihojen vastakohtana alueen metsissä on runsaasti kalliokumpareita, joilla kasvaa kilpikaarnaisia kääkärämäntyjä. Kalliomänniköt kasvavat muuta aluetta korkeammilla paikoilla, joten ne hahmottuvat myös kauko-
maisemassa. Rakennettujen ja metsäisten alueiden reunavyöhykkeille ja ulkoilureittien varsille on muodostunut paikoin pihlaja-vaahteratiheiköitä.

Poikittainen kehitettävä metsäyhteys kulkee itä-länsi-suuntaisena rannasta Merikorttietien tienoilta. Lisäksi Vuotien vieressä oleva suojametsävyöhyke täydentää poikittaista verkostomaisuutta.

Metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteet

- Yleisenä tavoitteena on säilyttää puusto elinvoimaisena, turvallisena ja viihtyisyyttä edistävänä reittien varsilla ja tonttien lähetyksillä. Samalla kehitetään puuston suoja-
metsäominaisuuksia ja jalopuuston tilaa, sekä huolehditaan myös vanhimman puuston uudistumisesta. Tavoitteisiin päästään mm. yksittäisten vaarallisten puiden poistolla, paikoittaisella puuston harventamisella ja yleisellä pienpuuston hoidolla, jossa harvennetaan ylitieheä vesakkoa ja poimitaan kasvatuskelpoisia tulevan puusukupolven yksilöitä esiin.
- Pihoihin ja katuihin rajautuva kasvillisuus hoidetaan siten, että se vaihtuu tiheimmäksi ja luonnontilaisemmaksi metsän keskiosia kohden. Yleisesti metsäisiä viheralueita hoidetaan peitteisinä ja puustoltaan riittävän tiheinä ja kerroksellisinä myös reunavyöhykkeiden osalta.
- Ulkoilureiteiltä ja kaduilta avataan paikoin hienovaraisesti näkymiä metsiköiden sisään ja maiseman kohokohtiin. Kallioiden päällä kulkevilta poluilta voidaan tutkia näkymien avaamista merelle.
- Metsien monimuotoisuutta lisätään lahoppua jättämällä.
- Vanhoja mäntyjä vaalitaan tunnelman luojina.

Käsitellessään yleisten alueiden suunnitelman hyväksymistä kaupunkiympäristölautakunta päätti, että myöhemmässä vaiheessa tehtävien luonnonhoidon suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee antaa tilaa metsien luonnolliselle vanhenemiselle ja lahoppuun määrän lisääntymiselle. Lisäksi sekä valtapuuston että pienpuuston harvennusten määrä kannattaa pitää mahdollisimman pienenä.

Niittyverkosto

Rastilassa ei käytännössä ole niittyverkostoa. Ainoita niittyjä ovat muutamit kapeat piennarniityt. Kalliomänniköissä kasvaa myös paikoin kallioketojen lajistoa. Pientalojen yksityispihat ja muut viheralueet toimivat niittylajiston tukialueina kukkaistutuksineen.

Niittyverkoston tavoitteet

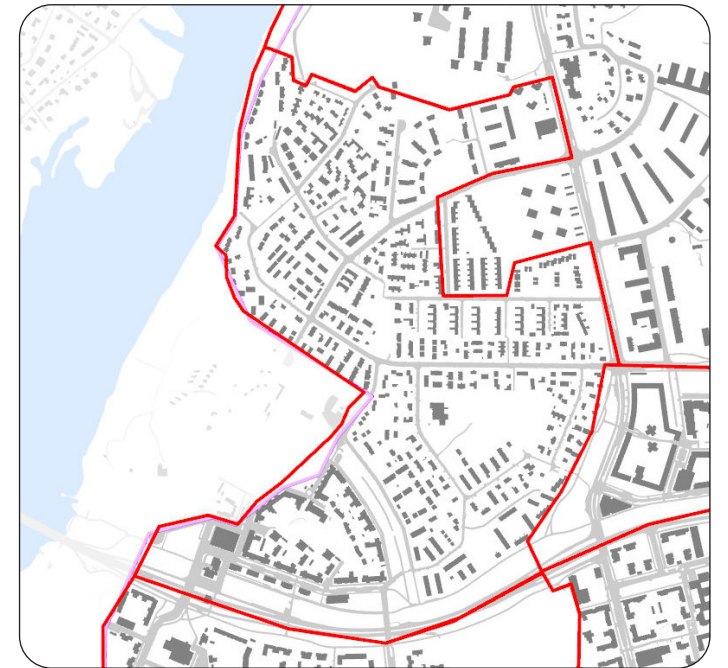
- Katuja reunustavien nurmialueiden muuttamista niityiksi voidaan harkita jatkossa. Tällaisia alueita on Vuotien varrella. Niityn kadun puoleista reunaa on kuitenkin hyvä ylläpitää nurmena, jotta kasvusto ei lakoa kulkureitille.

Sininen verkosto

Alue kuuluu pääosin Rastilanpuron valuma-alueeseen, mutta luoteisosan vedet laskevat hulevesiviemäriin Vartiokylänlahteen. Lämpöemättömän pinnan määrä on suuri, mikä lisää virtaamavaihteluja Rastilanpurossa ja heikentää hulevesien laatua ja puron ekologista tilaa. Puro kulkee savimaalla, mutta yleisesti valuma-alueen maaperä on hiekkaisa. Alueen itäosa rajautuu Vuosaaren pohjavesialueeseen.

Sinisen verkoston tavoitteet

- Rastilanpuroon päätyvien hulevesien hallinnassa kiinnitetään huomiota hulevesien laatuun ja määrän hallintaan. Hulevesienhallintatoimenpiteet keskitetään esimerkiksi tiivistyville alueille metroaseman ympäristöön (hajautettu hallinta) tai puron yläjuoksulle (valuma-
aluetasoinen hallinta). Muuten hulevesien laadun hallinnan mahdollisuuksia tarkastellaan katujen perustarannusten yhteydessä.
- Pienialaisten asutuksen välisten viheralueiden hyödyntämistä hulevesien hallinnassa voidaan tutkia.

Kuva 8. Rastila.

Kadut ja aukiot

Alueen katuverkosto muodostuu Rastilantien paikallisesta kokoojakadusta ja asuntokatujen verkostosta. Kävelyn ja pyöräilyn reitit ovat suhteellisen kattavat.

Kokoojakaduilla on toisistaan erotellut jalankulku- ja pyöräilyväylät sekä erotuskaistoja istutuksineen. Asuntokaduilla on pääsääntöisesti kapea jalkakäytävä ajoradan vieressä ja ajoradalle sijoittuu kadunvarsipysäköintiä. Asuntokatuja hyödyntämällä kävely- ja pyöräily-yhteydet ovat hyvät.

Rastilan metroaseman ympäristö on esteettömyyden erikoistason aluetta. Lisäksi alueella on kaksi aukiota, joilla ei kuitenkaan ole asuintalojen keskellä voimakasta roolia. Aukiot toimivatkin lähinnä läpikulkualueina sijaitessaan nykyisten pääkäyttöalueiden ulkopuolella.

Katujen ja aukioiden tavoitteet

- Alueen lähikatujen peruskorjauksissa huomioidaan esteettömyys, kestävyys ja viihtyisyys.
- Esteettömyyttä edistetään tiehankkeiden yhteydessä etenkin alueen eteläisimmässä osassa.

Puistot

Rastilan keskeisimmät puistot ovat Keulapuisto ja Rastilankallio. Puistoissa on leikkipaikat, pienialaisia nurmikoita sekä luonnontilaisemmat puustoiset osat. Puistot ovat merkittäviä kohtaamispaikkoja alueen lapsille, mutta eivät erityisen puoleensa vetäviä koko Vuosaaren mittakaavassa. Pientalovaltaisella alueella virkistyskäyttö painottuu luonnontavasti omiin pihoihin ja Vartiokylän lahden rannoille ja ulkoilureiteille.

Rastilankallion puiston kalliometsä ja kaupunkikuvallisesti arvokas Kuusiaidan puisto ovat kaavalla suojeltuja. Kuusiaidan puukujanne on tärkeä elementti Helsingin maisemakulttuurissa ja se liittyy teemallisesti myös Vuotietä reunustavaan kuusiriviin. Alueella on myös muita pienialaisia puistometsiä ja puistikoita.

Puistojen tavoitteet

- Puistojen kytkeytymistä toisiinsa edistetään mahdollisuuksien mukaan erillisenä hankkeena kävelyverkoston kehittämisen yhteydessä.

Rakenteet, kalusteet ja valaistus

Penkkejä ja jäteastioita on erityisesti puistojen ja metroaseman läheisyydessä, yksittäisinä lähinnä Rastilanraitin

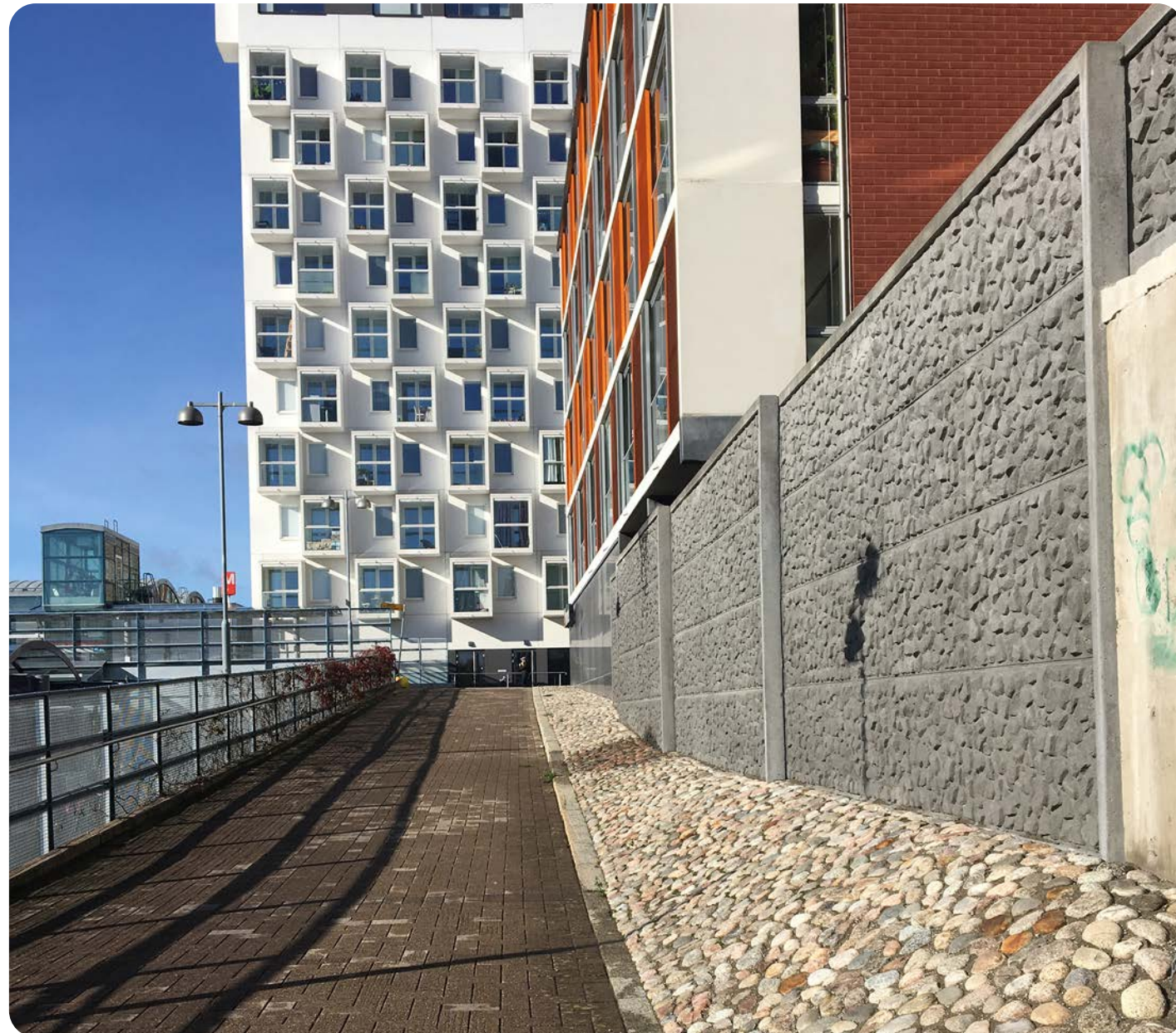
ja Kuusiaidan reitin varrella sekä metsäisten puistikoiden yhteydessä. Katujen kävely- ja pyöräilyreitit ovat pääosin vailla penkkejä ja jäteastioita.

Keulapuistossa puiston itäreunalla on pieni pitkospuureitti, joka monipuolistaa puistoa.

Merkittävimmät puistot, Keulapuisto ja Rastilankallio, ovat valaistuja, mikä liittyy ne kauttaaltaan valaistuun katuverkostoon.

Rakenteelliset tavoitteet

- Uudet mahdolliset kalusteet osoitetaan sopivin välimatkoin viheralueille tai umpikujia päättävillä aukioille, mutta verkostomaista tasoa ei jatkossakaan esitetä.

Kuva 9. Metroaseman seutu on tiiviisti rakennettu ja rakenteiltaan monipuolinen.

Kuva 10. Rastilan vehreys muodostuu pääosin pihastutuksista. Vehreät pihat kääntävät selkensä kaduille.

Kuva 11. Rastilan pienet asutuksen väliset puistot voivat mahdollisesti toimia jatkossa hulevesien laadun parantamisessa.

4. Aurinkolahti-Kallahti

Yleiskuvaus

Aurinkolahti–Kallahti on merellinen asuinalue, jossa kaupunkimaiset elementit yhdistyvät ympäröivään luontoon. Luonto näkyy vahvasti teemana myös rakennetuissa puistoissa.

Aurinkolahti–Kallahti sijoittuu idässä Vuosaaren ulkoilu-puiston ja lännessä Hyvinkäälle saakka jatkuvan Kallahden harjun kainaloon. Etelässä alue rajautuu Vuosaaren selän merialueeseen, jota kutsutaan Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelmassa (VISTRA osa II, 2016) sinikämmeneksi. Aurinkolahtea jäsentävät myös pohjois-eteläsuuntaiset Vuosaarenselälle päättyvät puisto- ja puistokatuakselit. Keskimäinen viherakseleista jatkuu toiminnallisesti koko Vuosaaren läpi Vuosaaren keskuspuistona.

Voimakkaasti rakennettu Aurinkolahti kevenee luonnonmukaisemmaksi länteen päin kulkiessa: Maisemakuvan muuttosta rajaa luontevasti Mustankivenpuiston ja Lillkallvikinpuiston muodostama puistojakso. Yhtenäisen oloisena rakennettu ranta-alue sitoo aluetta kokonaisuudeksi.

Alue on rakennettu tiiviisti jo 1990–2000-luvulla. Alueen itäosa, Aurinkolahti, on aikansa kaupunkipoliittisista syistä poikkeuksellisen laadukkaasti ja omistusasuntovetoisesti rakennettu. Tunnelmaltaan Aurinkolahti painottuu voimakkaasti mereen.

Yleiset tavoitteet:

- Aurinkolahti–Kallahden ranta kytketään yhä voimakkaammin osaksi koko merellisen Helsingin ja rantaraitin kokonaisuutta.
- Aurinkolahtea ja Kallahtea hoidetaan yhtenäisesti. Uudistuva Meri-Rastila elävöittää positiivisesti myös Kallahtea.

Alueen vanhasta historiasta kertovat asemakaavassa suojellut yhdeksän rakennusta ja kolme aluetta. Niiden joukossa on mm. Kallahden vanhasta tehdashistoriasta muistuttava ruokala, nykyinen Saseka-talo. Koko eteläinen ranta-alue on maakunnallisesti merkittävä merellisenä huvila-alueena. Lillkallvikinpuisto on puolestaan arvokas kartanopuistona. Muita maisemallisesti arvokkaita puistoja ovat Mustakiven- ja Vanhankallionpuisto.

Maisema ja luonto

Metsä- ja puustoinen verkosto

Aurinkolahti–Kallahden alue on voimakkaasti rakennettu, minkä vuoksi alueen metsä- ja puustoinen verkosto muodostuu pääosin puisto- ja pihapuista. Luonnontilaisimpana hahmottuvat Ullaksenpuisto ja rakennettujen puistojen pienialaiset kalliometsät Pomeranssinpuistossa ja Solvikinpuistossa sekä reuna-alueet Lillkallvikinpuistossa. Metsäistä ilmapiiriä luovat Uutelan ja Kallahden läheisyys.

Puistojen lisäksi alueella on kattava katupuuverkosto, joka luo viherrakenteelle voimakkaan suuntautuneisuuden merta kohden. Merellistä tunnelmaa vahvistavat lisäksi yksittäispuiden kasvutapa ja lajisto: Osa männyistä kasvaa tuulen työntäminä mantereen suuntaan vinossa.

Metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteet

- Erityisesti maisemapuiden merkitystä korostetaan alueella. Yksittäisiä maisemamäntyjä ja niiden ryhmiä voidaan paikoin nostaa esiin pienemmän puuston sisältä osana merellistä ilmettä.
- Puistojen reunavyöhykkeitä hoidetaan monikerroksellisina. Mustankivenpuiston itäreunalla puustoisien verkoston täydentämismahdollisuudet selvitetään.

Käsitellessään yleisten alueiden suunnitelman hyväksymistä kaupunkiympäristölautakunta päätti, että myöhemässä vaiheessa tehtävien luonnonhoidon suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee antaa tilaa metsien luonnolliselle vanhenemiselle ja lahoppuun määrän lisääntymiselle. Lisäksi

sekä valtapuuston että pienpuuston harvennusten määrä kannattaa pitää mahdollisimman pienenä.

Niittyverkosto

Varsinaista niittynä hoidettavaa aluetta on pienialaisesti ainoastaan Ullaksenpuistossa ja Kauniinilmanpuistossa Uutelankanavan itäpuolella. Niityistä ei muodostu verkostoa. Muut viheralueet toimivat kuitenkin niittylajiston tukialuina.

Niittyverkoston tavoitteet

- Niityt säilytetään ennallaan ja niiden muodostamaa verkostoa pyritään mahdollisuuksien mukaan täydentämään kehittämällä luonnonmukaisten viheralueiden reunavyöhykkeiden hoitoa monimuotoisuutta tukevaan suuntaan.

Sininen verkosto

Alueen eteläosa rajautuu merenrantaan ja luoteisosa sijoittuu Vuosaaren pohjavesialueelle. Meren lisäksi merkittävä pintavesiaihe on Uutelan kanava. Alueen kaakkoisosassa sijaitsee Aurinkolahden uimaranta.

Voimakkaasti rakennetulla alueella on paljon läpäisemättömyyttä pintaa, mutta puistoissa on myös luonnonmukaisia alueita. Hulevedet laskevat putkessa Uutelan kanavaan ja mereen ranta-alueilla Aurinkorannassa, Hiekkajaalanpuistossa sekä Ullaksenpuistossa.

Sinisen verkoston tavoitteet

- Mereen laskevien hulevesiviemäreiden vedenlaatua seurataan ranta-alueen nykyisen tilan parantamiseksi ja toimenpiteiden kohdentamiseksi.
- Hulevesien paikallisen käsittelyn mahdollisuudet tutkitaan yleisten alueiden perustarvehankkeiden yhteydessä, jotta hulevesien hyvää laatua säilyy tai sitä voidaan jopa parantaa. Myös pohjavesien muodostumista ylläpidetään säilyttämällä ja lisäämällä mahdollisuuksien mukaan läpäiseviä pintoja.

Kuva 12. Aurinkolahti–Kallahti.

Kadut ja aukiot

Katuverkosto koostuu pääasiassa asutokaduista sekä pien- ja kerrostaloalueen kokoojakaduista. Kokoojakatu Leikosaarentie yhdistää Kallahden ja Aurinkolahden. Alueen sisäiset reitit ovat helppokulkuisia, ja korkeusvaihtelut ovat pieniä. Reitit ovat johdonmukaisia ja turvallisia, ja alueella on paljon levähdyspaikkoja etenkin Aurinkolahden puolella. Esteetön pääsy aivan meren rantaan ei toteudu alueen itäosassa, mutta rantaraitti on muuten erittäin helppokulkuinen. Alue on hyvin saavutettavissa julkisella liikenteellä.

Puistojen ja katujen yhteydessä olevat alueen aukiot muodostavat etenkin Aurinkolahden rannan läheisyydessä mielenkiintoisia etappimaisia tilasarjoja.

Katujen ja aukioiden tavoitteet

- Aurinkolahti–Kallahti-alueelle toteuttavilla tavoitteellisilla kaupunginlaajuisilla pyöräilybaanoilla kehitetään alueen saavutettavuutta sekä kävelyn ja pyöräilyn verkostoa.
- Palveluita ja tapahtumia ohjataan kaduille ja aukioille lisäämään ja monipuolistamaan niiden käyttöä.
- Pyöräpysäköinnin lisäämistä tutkitaan alueella.

Puistot

Alueella on useita pääosin kaupunkirakenteen sisään jääviä pieniä puistoja. Keskeisimpiä puistoista ovat Vuosaaren Keskuspuistoon sijoittuvat Mustankivenpuisto ja Lillkallvikinpuisto sekä rannan Ullaksenpuisto, Vanhankallionpuisto ja Solvikinpuisto. Näitä pääpuistoja täydentävät koillisen Pomeranssipuisto, Kallahden Kaivonkatsojanpuisto sekä Sokeritorilta rantaan johdattava Sikuripuisto. Aurinkolahden rantaan liittyvät lisäksi Kulthiekkapuisto ja Katinkullanpuisto.

Alueen puistot ovat tunnelmaltaan rauhallisia ja kertovat alueen kartanohistoriasta yhdessä suojeltujen rakennusten kanssa. Puistoista vahvaimaisin on vanhan sora-kuopan ja kalliolouhoksen paikalle 90-luvulla rakennettu Mustankivenpuisto, joka on osa Vuosaaren keskuspuistoa. Puistojen merelliset kasvillisuusvalinnat korostavat meren läheisyyttä.

Puistojen tavoitteet

- Alueen itäosan selkeäprofiilisia puistoja ja merellistä kartanotunnelmaa vaalitaan säilyttämällä nykyisten metsäalueiden reunavyöhykkeet selkeinä ja yksittäispuut elinvoimaisina: Puistoihin ei tuoda uusia kasvilajeja.
- Lännessä Kallahden puistoilla ilmennetään jatkossakin voimakkaammin metsäisyyttä ja luonnontilaisuutta.
- Virkistysreitit pidetään hyvässä kunnossa, jotta ne ohjaavat selkeästi käyttöä ja suojaavat näin kasvillisuutta kulumiselta voimakkaan käyttöpaineen alueella.

Rakenteet, kalusteet ja valaistus

Aurinkolahti–Kallahden yleiset alueet ovat Vuosaaren muihin alueisiin nähden hyvin varustettuja. Katu- ja aukiotilojen kalusteet ovat Helsingin kaupunkikalusteohjeen mukaisia poiketen niistä vain kartanopihoissa. Leikkipuisto Mustakivessä sijaitsee perinteisten leikkivälineiden lisäksi kahluuallas. Alueen valaistus on kattava ja yleisilmeeltään yhtenäinen. Alueen ainoita taide-elementtejä ovat kuvanveistäjä Anu Kiiskisen maataideteokset ja teräsveistos, jotka sijaitsevat Mustankivenpuiston länsireunalla.

Alueen ajoradat on päällystetty asfaltilla nupukivellä korostettuja osioita lukuun ottamatta. Jalankulku- ja pyöräilyväylät ovat pääsääntöisesti eroteltuja ja asfaltti- tai betonikivipäällysteisiä: Esteettömät jalkakäytävät ovat betonikivipintaisia. Alueen itäosassa on käytetty paljon luonnonkiveä katujen erotuskaistoissa, kiertoliittymissä ja aukioilla. Katujen reunatuet ovat luonnonkivisiä.

Lännessä katujen materiaalit muuttuvat, ja luonnonkiveä on käytetty ainoastaan reunatuissa. Länsiosassa on käytetty katujen hidasteina muun Vuosaaren tapaan asfalttipäällysteisiä suojatiekorotuksia. Osassa korotuksista on korotuksen viisteet tehty joko betoni- tai luonnonkivestä.

Rakenteelliset tavoitteet

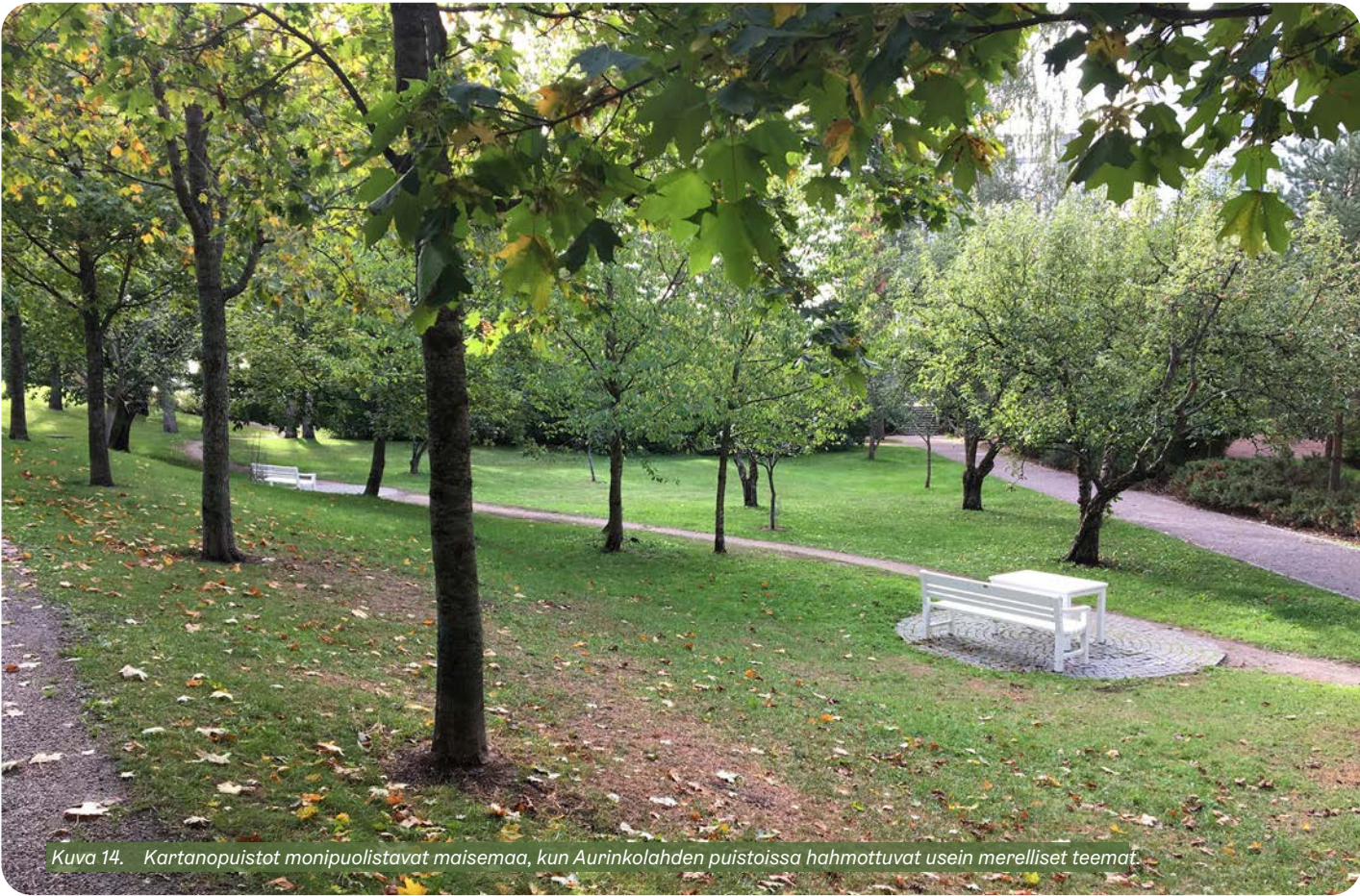
- Materiaalit ja kalusteet henkivät alueen luonnetta paikallisesti. Teemoja ovat meren läheisyys, kartanohenki sekä voimakkaammin rakennettu tai luonnonläheisempi ympäristö. Alueen erilaisia luonne-eroja vaalitaan jatkossakin erilaisilla kaluste- ja materiaalivalinnoilla.
- Katujen viisteet vaihdetaan perusparannusten yhteydessä luonnonkivisiksi, ja suojatiemerkinnot tehdään joko luonnonkivestä tai läpivärjätystä betonikivestä kestävyiden vuoksi.

Alueiden käyttö

Suurin käyttöpaine kohdistuu etenkin kesäaikaan Aurinkolahden rannalle. Mereen liittyvä toiminta painottuu yksityiseen veneilyyn ja uimarannan toimintoihin, vaikka alueelta lähtee myös yhteyslauttoja esimerkiksi Kaunissaareen.

Alueiden käytön tavoitteet

- Alueen aukoiden ympärivuotista käyttöä kehitetään esimerkiksi tapahtuma-alueina. Tiiviin kaupunkirakenteen vuoksi tapahtumiin liittyvät lieveilmiöt otetaan tapahtumien suunnittelussa ja luvittamisessa korostetusti huomioon.
- Meri otetaan jatkossa yhä voimakkaammin osaksi alueen toiminnallista kokonaisuutta: Tämä onnistuu esimerkiksi rantatorien toiminnan kehittämisen kautta.

Kuva 14. Kartanopuistot monipuolistavat maisemaa, kun Aurinkolahden puistoissa hahmottuvat usein merelliset teemat.

Kuva 13. Niittyverkosto perustuu pääosin laajoihin nurmialueisiin.

Kuva 15. Aurinkolahden voimakkaasti ja korkeatasoisesti rakennetut puistot muuttuvat luonnontilaisemmaksi Kallahden puolella.

5. Keski-Vuosaari

Yleiskuvaus

Keski-Vuosaaren rajaus noudattelee arvokkaan kulttuuriympäristön rajausta (*Keski-Vuosaari – maisema- ja kaupunkikuvallinen selvitys, 2006*). Alue onkin yleis-tunnelmaltaan yhtenäinen ja ajalleen leimallinen: Tunnelma syntyy muun muassa yhtenäisestä arkkitehtuurista, laajoista metsäistä viheralueista ja niihin yhdistyvistä pihoista. Alueen kaavoitus keskittyi aikanaan erillisiä asuinalue-saarekkeita yhdistävän keskuspuiston ympärille. Keskuspuisto on esitelty omana aluekorttinaan.

Aluetta rytmittävät keskuspuiston lisäksi myös pohjois-eteläsuunnassa kulkevat vehreät Kallvikintie ja Porslahdentie. Muut pienemmät asuinkadut ovat yksityisen oloisia metsäisten pihojen keskellä, ja niillä on rauhallinen ja siten turvallinen tunnelma.

Alueen vaakasuntainen viherlinja on tällä hetkellä lähinnä strateginen tavoite eikä hahmotu vehreänä pohjois-eteläsuuntaisesti muododostetussa kaupunkirakenteessa. Konkreettinen viheryhteys katkeaa kokoojakatujen ylityksiin sekä Koukkusaarenpolun asuntoalueeseen.

Yleiset tavoitteet:

- Poikittaista viheryhteyttä Vartiokylänlahdelta liikuntapuistoon korostetaan osana seudullistakin kokonaisuutta viitoituksen avulla. Lisäksi esim. Kallvikintien ylityksen kohdalla metsäistä verkostoa kehitetään.
- Tiivistämisrakentamisessa etenkin Kallvikintiellä otetaan huomioon metsäkaupungin piirteet kasvivalinnoissa, massoitteissa ja materiaali-valinnoissa. Alueella vaalitaan mahdollisimman hyvin erilaisten maisematilojen säilymistä.
- Joukkoliikenteen kehittäminen kytketään hyvän kävely-ympäristön periaatteisiin mm. pysäkkien ja kävelijöille suunnatun opastuksen sijoittamisen avulla.

Maisema ja luonto

Metsä- ja puustoinen verkosto

Metsäinen verkosto perustuu Itä-Helsingin kulttuuri-puistoon kuuluvan Vanttikallion metsään ja rantapuustoon, Keskuspuiston pohjois-eteläsuuntaiseen akseliin sekä puustoihin pihoihin. Kokonaisuutena vanhan, väljästi rakennetun asuinalueen puustoinen verkosto on eheä: Piha- ja katupuut ovat kasvaneet kookkaiksi vuosikymmenten aikana ja komeat mäntyryhmät katujen varsilla antavat alueelle ylevän ja laadukkaan vaikutelman.

Katujen laitamat ja ulkoilureittien varret ovat puistomaisia vyöhykkeitä. Alueen ilme on ryhdikäs. Yleisilmeestä huokuu metsän tuntu niin pihojen kuin puistikoidenkin osalta. Erityisesti männyt, kuuset ja koivut ovat näkyvästi läsnä kaupunkikuvassa, mutta myös harvinaisemmat jalot lehtipuut ja jalostetut havupuut korostavat rakennettuja puistoja. Kookkaiden maisemamäntytien arvo on korostunut ja puusto on kerroksellista ja elinvoimaista.

Alueen liittyy Niinisaarentien aiheuttaman katkoksen jälkeen Mustavuoren arvokkaaseen metsäalueeseen ja seudulliseen viherrakenteeseen.

Metsä- ja puustoinen verkoston tavoitteet

- Katujen ja reittien laidoilla tavoitteissa korostuvat läheisten metsien turvallisuus, elinvoimaisuus, viihtyisyys sekä metsän luontoarvojen kehittäminen parantamalla lähivirkistysmetsien kerroksellisuutta ja monilajisuutta. Tavoitteisiin päästään mm. yksittäisten puiden poistolla, paikoittaisella puuston harventamisella ja pienpuuston hoidolla, jossa harvennetaan yli-tiheää vesakkoa ja poimitaan kasvatuskelpoisia tulevan puusukupolven yksilöitä esiin. Hoitotoimilla varmistetaan metsiköiden kehittyminen monikerroksellisina.
- Metsiköiden hoidossa pyritään hieman painotusta muuttamalla samoihin tavoitteisiin kuin yleisesti reittien varrella, koska niiden virkistyskäyttö on voimakasta. Metsien keskiosiin jätetään tiheitäkin kohtia säilyttämään metsän tuntua.

Käsitellessään yleisten alueiden suunnitelman hyväksymistä kaupunkiympäristölautakunta päätti, että myöhemmässä vaiheessa tehtävien luonnonhoidon suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee antaa tilaa metsien luonnolliselle vanhenemiselle ja lahoppuun määrän lisääntymiselle. Lisäksi sekä valtuuston että pienpuuston harvennusten määrä kannattaa pitää mahdollisimman pienenä.

Niittyverkosto

Keski-Vuosaaren niittyinä hoidetut alueet sijaitsevat Lokki-saarenpuiston itäosassa sekä Sudenkuopan alueella. Lisäksi katujen pientareilla on monin paikoin kapeita niittykaistaleita. Kallioiden lakialueilla kasvanee myös jonkin verran kallioketojen kasvillisuutta. Alueen muut laajat viher-alueet toimivat niittylajiston tukialueina.

Niittyverkoston tavoitteet

- Alueen laajoja nurmikoita ja erityisesti katunurmia voidaan muuttaa paikoin monimuotoisemmiksi hoitamalla niitä jatkossa niittyinä. Hoitoluokan muutoksella voitaisiin luoda esimerkiksi Mustavuoren metsiin kurottavat niittyakselit. Monimuotoisuuden lisäksi kukkivat tien reunukset luovat vaihtelua sekä autolla että kävellessä tai pyöräillen kulkemiseen.

Sininen verkosto

Keski-Vuosaari sijaitsee pääosin Vuosaaren puron valuma-alueen yläjuoksulla ja Vuosaaren pohjavesialueella. Luoteis-osassa pieni alue sijaitsee Mellunkylänpuron alajuoksun valuma-alueella. Mellunkylänpuro on taimenpuro ja tärkeä alueellinen ekologinen yhteys, jolle on tehty purokunnostuksia. Pääosin Keski-Vuosaaren vedet kulkevat putkessa Vuosaaren puron latva-alueille, josta ne laskevat Vuosaaren lahteen. Alueella on paljon läpäisemätöntä pintaa, mutta laajasti myös eheää metsäverkostoa.

Pohjavesien muodostumisalueella maaperä on pääosin siltistä hiekkaa. Alueen pohjoisosassa Ilveskorvenpuistossa sijaitsee virkistyskäyttöön muokattu entinen suolampi,

Kuva 16. Keski-Vuosaari.

Kangaslampi, valuma-alueineen. Myös Lökkisaaren puistossa Vuosaarenpuro on näkyvässä roolissa.

Sinisen verkoston tavoitteet

- Vuosaarenpuron virtaamien äärevöitymistä vähennetään ja vedenlaatua voidaan parantaa hallitsemalla hulevesiä jo niiden syntypaikoilla ja imeyttämällä hulevesiä maaperään. Erityisesti yleiskaavassa varatun pikaraitiotien ympäristön tiivistyessä vähennetään kuormitusta panostamalla hulevesien luonnonmukaiseen hallintaan suosimalla mm. läpäiseviä kasvillisuuspinnoja. Hulevesien hallinnan toimenpiteet eivät saa vaikuttaa pohjaveden laatuun.
- Mellunkylänpuroon laskevan alueen luoteisosa on tiivistymässä. Alueen rakentuessa hulevesien laadun hallintaan panostetaan, jotta puron alaosalle ei lisätä hulevesistä aiheutuvaa kuormitusta.

Kadut ja aukiot

Alueen katurungon muodostaa alueelliset kokoojakadut Kallvikintie, Vuosaarentie, Porslahdentie ja pohjoisessa Niinisaarentie. Kokoojakaduilla työntyy puistomaisia asuntokatuja kohti alueen keskisosa ja kokonaisuuden sitoo verkostoksi kävelyyn ja pyöräilyyn osoitetut kadut ja reitit. Alueen kävelyn ja pyöräilyn verkosto on kaikin puolin kattava.

Asuntokadut ilmentävät rakentamisaikaansa betonisilla liimatuilla reunatuilla, kun taas kokoojakaduilla on käytössä luonnonkiviset rakenteet. Pääsääntöisesti kadunvarsipysäköinti on sallittua. Katuverkostolla on hidasteina toimivia korotettuja suojeita.

Katujen ja aukoiden tavoitteet

- Katujen peruskorjauksen yhteydessä kunnostetaan katujen hidasteet ja suojateiden korotukset kestäviksi sekä uusitaan liikennemerkkit. Betoniset liimatut reunatuot korvataan luonnonkivisillä kestävyuden vuoksi, mutta kunnostustöissä huomioidaan metsäkaupungin maisemalliset piirteet.
- Kallvikintien uudistuksen yhteydessä kadun rooli alueella vahvistuu, mutta materiaaleissa ja kasvillisuusvalinnoissa huomioidaan jatkossakin metsäkaupungin tyyllilliset piirteet mahdollisuuksien mukaan.

Puistot

Alueen puistot ovat metsäisiä etenkin Vanttikallion ja Punakiventien puistometsän alueella. Muut puistoista kuuluvat Vuosaaren keskeiseen viherakseliin Vuosaaren keskuspuistoon, joka esitellään erillisenä aluekorttina (kortti 8). Keskuspuiston välittömässä läheisyydessä sijaitsee Ilveskorvenpusto, joka on rakennettu luonnonlammen ympärille 1960-luvulla. Puistot liittyvät paikoin hyvinkin saumattomasti piha-alueisiin, mikä on tyypillinen metsäkaupungin periaate.

Keski-Vuosaassa on leikkipuisto ja kaksi leikkipaikkaa. Toinen leikkipaikoista sijaitsee Punakiventien puistometsässä ja toinen Ilveskorvenpuistossa. Lokkisaarenpuistoissa on koira-aitaus. Liinamaanpuisto ja viereinen urheilupuisto monipuolistavat puistoverkostoa ja luovat sille selkeän solmukohdan.

Puistojen tavoitteet

- Keskuspuiston puistoja kehitetään parhaillaan, mikä parantaa erityisesti niiden palvelutasoa.
- Punakiventien puistometsän leikkipaikan kunnostus on nostettu yleisten alueiden suunnitelman hankeehdotukseksi, jolloin se voidaan toteuttaa seuraavan kymmenen vuoden aikana.
- Poikittaista viherlinjaa korostetaan vahvojen pitkittäis-suuntaisten akselien ohella. Tavoitteena on kehittää poikittaisen viherlinjan opastusta, kulkua ohjaavia elementtejä ja näkymiä.
- Uusi rakentaminen jatkaa vanhaa vähäeleistä metsäisen kaupungin perinnettä. Yhdessä kunnostettavien puistojen kanssa alue on tiiviisti yhteydessä 60-luvun tyyliin ja tiivistyvään keskustaan.

Rakenteet, kalusteet ja valaistus

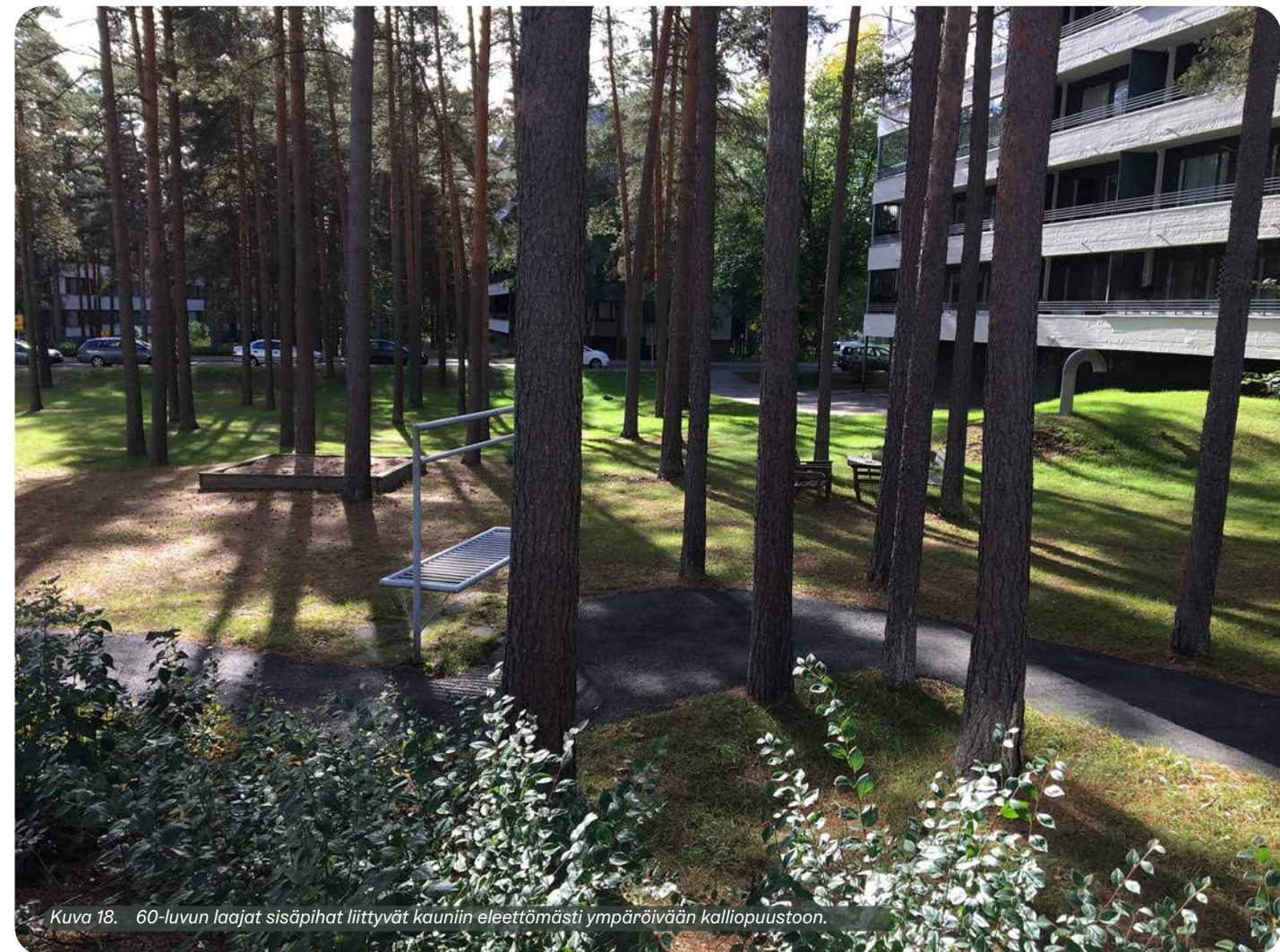
Alueen rakenteet ovat aikakaudelleen tyypillisiä: asfalttipintaaiset käytävät, betonilaatoitetut reitit, pylväšvalaisimet sekä sirot teräsrakenteiset kalusteet ja varusteet ovat yhä voimakkaasti läsnä Keski-Vuosaassa. Punakivenpuistossa kulkee lyhyet pitkospuut. Metsäisten reittien läpäisevät tai puoliläpäisevät pinnoitteet korostavat erilaisia reittejä. Alueelle on lisätty vain paikoin uusia kalusteita kuten penkkejä Liinamaan puiston kävelyrailille. Penkkejä on yleisesti suhteellisen vähän. Valaistus on hillittyä.

Rakenteelliset tavoitteet

- Alueen huonokuntoiset rakenteet uusitaan kestävillä vaihtoehtoilla, mutta jatkossakin alueen 60-luvulta saakka säilynyttä tunnelmaa vaalitaan valinnoissa.
- Penkkiverkostoa kehitetään osana Helsingin laajuista kävelyverkoston kehittämishanketta ja Kallvikintien täydennysrakentamista

Kuva 17. Kalliometsät ovat kuitenkin vaikeasti saavutettavissa ja kulku ohjautuu paikoin yksityispihoille.

Kuva 18. 60-luvun laajat sisäpihat liittyvät kauniin eleettömästi ympäröivään kalliopuustoon.

Kuva 19. Pääkatujen laajat nurmialueet ja kallioalat voisivat hoitoluokkaa muuttamalla rikastuttaa niittyverkostoa yhä paremmin.

6. Nordsjön kartano

Yleiskuvaus

Nordsjön kartanon alue rajautuu idässä Vuosaaren satama-alueeseen, pohjoisessa Niinisaarentien takana sijaitsevaan Mustavuoren metsään, lännessä Porslahdentiehen ja etelässä Vuotiehen. Nordsjön kartanon alueella kohtaavat kaksi strategisesti merkittävää virkistysyhteyttä, joista toinen kulkee pohjois-eteläsuunnassa Uutelan metsistä Vuosaaren huipulle ja toinen itä-länsisuuntaisena Malmin kartanonhuipulta Vuosaaren huipulle.

Yhtenäisen kokonaisuuden sijaan alue hahmottuu kuutena miljöönä: varsinaisena Nordsjön kartanoalueena, Vuosaaren liikuntapuistona golfkenttineen, Omenamäen asuinalueena puistoineen, pohjoisen pienipiirteisenä asuinalueena viljelypalsta-alueineen sekä Niinisaarentien puistometsän alueena. Näistä liikuntapuisto kehitty parhailaan voimakkaasti. Osa-alueet kytkeytyvät voimakkaasti Porslahdentiehen, eivätkä alueen sisäiset reitistöt hahmotu selkeinä. Kaiken kaikkiaan syrjäisyys suhteessa koko Vuosaareen tai julkisiin liikenneyhteyksiin leimaa alueen tunnelmaa.

Yleiset tavoitteet:

- Aluetta kehitetään kokonaisuutena ja kiinnitetään huomiota erilaisten tilojen vaihtumiseen ja toisiinsa liittymiseen reitistön, valaistuksen ja reunavyöhykkeiden hoidon osalta. Samalla osa-alueiden ominaispiirteet saavat säilyä ja muodostaa jaksoja kokonaisuudelle.
- Alue on pääetappi paikallisesti ja alueellisesti, sekä solmukohta seudullisesti. Yhteys itään Vuosaaren satamaan voi kehittyä myöhemmissä vaiheissa.

Maisema ja luonto

Metsä- ja puustoinen verkosto

Vuosaaren ulkoilupuisto on tärkeä ekologinen yhteys ja metsäverkoston osa kahden kaupunkiluonnon ydinalueen välillä. Alue koostuu pääosin lehtipuuvaltaisista metsäsaarekkeista ja niitä yhdistävistä avoimista niitty- ja nurmi-alueista. Alueella on huomattavan laaja kosteikkoalue, joka on luokiteltu arvometsäksi. Puustoinen verkosto painottuu pääpiirteissään liikuntapuiston itäreunoihin, Omenamäen kadun puistometsään sekä pieneltä osin asuintalojen pihapuustoon.

Metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteet

- Reittien, teiden ja tonttien läheisiä metsiä hoidetaan turvallisina, elinvoimaisina ja viihtyisinä. Ehjä metsäinen siluetti ja katupuut korostavat metsäisyyttä. Istutettavilla puilla edistetään strategisen viherverkoston muodostumista ja hahmottumista.
- Metsien luontoarvoja kehitetään hoidon keinoin parantamalla lähivirkistysmetsien kerroksellisuutta ja monilajisuutta. Kerrokselliset metsien ja avoimien viheralueiden reunavyöhykkeet ovat houkuttelevia. Tavoitteisiin päästään mm. yksittäisten puiden poistolla, paikoittaisella puuston ja ylitieheän vesakon harventamisella. Puita harventamalla poimitaan kasvatuskelpoisia tulevan puusukupolven yksilöitä esiin. Samalla voidaan korostaa metsän maisemallisesti merkittäviä kohteita ja korostaa alueen paikallista miljöötyyppiä kasvivalinnoin.
- Kulttuurihistoriallisesti arvokkaita kartanokohteita ylläpidetään ja hoidetaan ohjeiden mukaisesti.

Käsitellessään yleisten alueiden suunnitelman hyväksymistä kaupunkiympäristölautakunta päätti, että myöhemmässä vaiheessa tehtävien luonnonhoidon suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee antaa tilaa metsien luonnolliselle vanhenemiselle ja lahoppuun määrän lisääntymiselle. Lisäksi sekä valtuuston että pienpuuston harvennusten määrä kannattaa pitää mahdollisimman pienenä.

Kuva 20. Nordsjön kartano.

Niittyverkosto

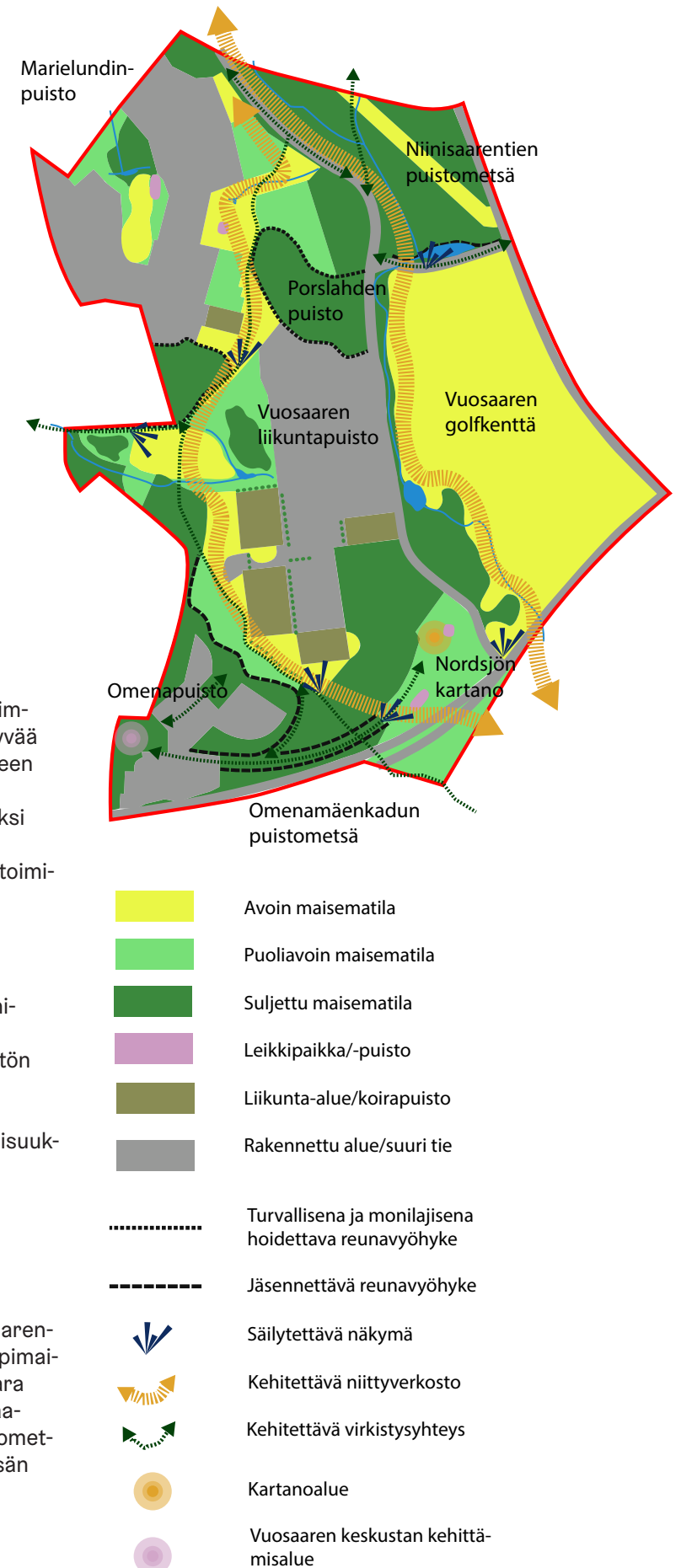
Nordsjön kartanon alueella sijaitsevat Vuosaaren laajimmat niityt, jotka ovat osa Uutelan metsäalueelle päättyvää Helsingin niittyverkoston kehää. Niityt painottuvat alueen etelä-, keski- ja koillisosiin Nordsjön kartanopuiston, liikuntapuiston, sekä Porslahden puiston alueille. Lisäksi alueella on jonkin verran piennarniittyjä ja pienialaisia kallioketoja. Muut viheralueet ja yksityinen golfkenttä toimivat niittylajiston tukialueina.

Niittyverkoston tavoitteet

- Niittyverkoston hoidossa ja kehittämisessä otetaan huomioon luonnonsuojeluarvot, luonnon monimuotoisuus, ekologinen kytkeytyvyys, kulttuuriympäristöjen ja maiseman arvot sekä virkistyskäytön tarpeet.
- Katujen nurmikaistoja hoidetaan jatkossa mahdollisuuksien mukaan koko alueella niittyinä.

Sininen verkosto

Nordsjön kartano kuuluu Vuosaarenpuron valuma-alueeseen. Mustavuorelta laskeva puro kulkee Niinisaarentien ali rummussa ja viivyytty golfkentän reunoilla lampimaisissa painaumuissa. Lokkisaaren puistosta laskeva haara liittyy Vuosaaren puroon, ja lopulta puro laskee Vuosaarenlahteen. Alueen näkyvin vesiaihe Niinisaaren puistometsän lampimainen kosteikko on Niinisaaren puistometsän lampimainen kosteikko.

Kuva 21. Nordsjön kartanon alueen tilallinen analyysi.

Sinisen verkoston tavoitteet

- Puroja, lampia ja kosteikoita kehitetään luonnon-mukaisemmiksi lisäämällä uomien mutkittelua ja muok-kaamalla rantoja ja niiden kasvillisuutta osana alueen kokonaiskuvaa ja virkistyskäyttöä.
- Golfkentän hulevesien laatua heikentävää vaikutusta vähennetään kehittämällä puron ja golfkentän reuna-vyöhykettä esim. kasvillisuuden avulla ja käsittelemällä golfkentän valumavesiä.
- Hulevesiä käsitellään Vuosaarenpuron valuma-alueella mahdollisuuksien mukaan lisäämällä ja ylläpitämällä läpäisevää pintaa.

Kadut ja aukiot

Nordsjön kartanon aluetta rajaavat alueellinen Vuotien kokoojakatu ja paikallinen Porslahdentien kokoojakatu. Muilta osin katuverkosto on pihakatumainen muodostaen puistokäytävien verkoston. Itäreimarintien pohjoisosassa tilanne ei ole nykyisellään asemakaavan mukainen, vaan se on merkittykaavassa liittymään Niinisaarentiehen nykyistä liittymää noin 300 metriä idempänä.

Alueella ei ole yleisiä aukioita. Liikuntapuistossa on pysä-köintialueita, jotka palvelevat urheiluhallien ja golfkentän käyttäjiä.

Katujen ja aukoiden tavoitteet

- Merkittävää solmukohtaa ja yhteyttä Uutelan ja Musta-vuoren metsiin korostetaan katujen ja puistokäytävien opastuksella.
- Itäreimarintie rakennetaan asemakaavan mukaiseksi. Rakentamisen yhteydessä myös muuta reitistöä yhden-mukaistetaan.

Puistot

Nordsjön kartanon alue hahmottyy hyvin vehreänä koko-naisuutena. Se muodostuu yhdeksästä hyvinkin eri tyyppi-sestä puistosta, joita ovat Omenamäenkadun puistometsä, Nordsjön kartanopuisto, Omenapuisto, Vuosaaren liikunta-puisto, Porslahdenpuisto, Marielundinpuisto, Niinisaaren-tien puistometsä, Hyrräpuisto sekä Rasavilliuksen metsä. Yhdessä Porslahdentien puistokaistan, Satamakaaren ja Vuosaaren golfkentän kanssa puistot muodostavat monipuolisen ja toiminnallisen kokonaisuuden. Norsjön kartanopuisto on kulttuurihistoriallisesti arvokas. Pors-lahden puistossa on viljelypalstoja ja Vuosaaren liikunta-puiston harrastusmahdollisuuksia kehitään parhaillaan

entistä monipuolisemmiksi. Lisäksi alueella on leikkipaikat Porslahdenpuistossa, Marielundinpuistossa ja Nordsjön kartanopuistossa.

Puistojen tavoitteet

- Niinisaaren puistometsää, liikuntapuistoa, Nordsjön kartanopuistoa ja Omenakadun puistometsää hoide-taan ja suunnitellaan selkeänä kokonaisuutena Uutelan ja Mustavuoren välillä näkymien, viitoituksen ja reitistön osalta.
- Vuosaaren keskustan, liikuntapuiston ja Nordsjön kar-tanon välinen puistojen muodostama kokonaisuus on vetovoimainen koko Helsingin mittakaavassa.

Rakenteet, kalusteet ja valaistus

Alueen kalusteet ja varusteet ilmentävät eri alueiden toi-sistaan erillisiä profiileja niin valaistuksen kuin penkkien-kin osalta. Alue on luonnostaan suhteellisen tasainen ja irrallaan autoteistä, minkä vuoksi alueella on helppo liikku-a: portaita alueella ei juurikaan ole. Katujen reunatuet ovat luonnonkivisiä, erotuskaistoilla on käytetty betonikiveä.

Rakenteelliset tavoitteet

- Omenamäenkadun puistometsään lisätään penkkejä ja valaistusta yhtenäistetään valaistuksen uusimisen yhteydessä. Valaistuksella korostetaan alueen ominais-piirteitä.Omenamäenkadun puistometsän rakenteet uusitaan ja mitoitetaan metsään sopivaksi.
- Muiden puistojen penkit ja leikkipaikan kalusteet korja-taan erillisen hankkeen yhteydessä.

Alueiden käyttö

Vuosaaren ulkoilupuiston voimakasprofiiliset yleiset viher-alueet tarjoavat monia mahdollisuuksia erilaisten tapahtu-mien ja tilaisuuksien järjestämiseen. Pienemmät puistot, kuten Marielundinpuisto, Hyrräpuisto ja Porslahdenpuiston läntiset osat ovat rauhallisia lähipuistoja alueen asukkaille.

Alueiden käytön tavoitteet

- Alueelle osoitettu tapahtumat ja toiminnot korostaisi-vat entisestään liikuntapuiston merkittävyyttä viher-verkoston solmukohdassa. Alueella on monia mahdolli-suuksia rauhallisesta vauhdikkaaseen toimintaan.

Kuva 22. Nordsjön kartanopuiston yksityistä tunnelmaa.

Kuva 23. Vihersormen reitistö on osittain epäjohdonmukainen, mikä johtuu siitä, ettei vanhan käyttötärpeen mukaisia reittejä ole poistettu.

7. Ramsinniemi

Yleiskuvaus

Ramsinniemi on Vuosaaren eteläisin osa-alue. Lähes kauttaaltaan meren ympäröimä, metsäinen Ramsinniemi kurottaa kohti Vartiosaarta ja on osa kulttuuriarvoiltaan paikallisesti ja maakunnallisesti merkittävää kokonaisuutta. Luonnontuntua korostavat voimakkaat korkeuserot ja niiden mukaan mutkitteleva tie. Osa alueen huviloista on säilynyt yksityisomistuksessa 1900-luvun alusta saakka. Suurin osa rakennuksista sijaitsee alueen eteläosassa.

Ramsinniemi on myös paikallisten asukkaiden näkökulmasta hyvin yksityisen oloinen. Yksityinen tunnelma muodostuu mm. palveluiden vähäisyydestä, meren hahmottomuudesta sekä viitoituksen vähäisyydestä. Myös alueelle johtava katu on yksityisomisteisen oloinen, mitä korostaa asukkaiden pystyttämien kylttien viestit.

Alueella on voimassa poikkeuksellisesti Vartiosaaren tavoin vanha yleiskaava 2002.

Maisema ja luonto

Metsä- ja puustoinen verkosto

Ramsinniemi on yksi pääkaupunkiseudun merkittävimmistä yhtenäisistä metsäalueista ja osa metsäverkoston runkoyhteyttä itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormella. Ramsinniemen viherrakenne koostuu kolmesta

metsäalueesta: Ramsinniemen ulkoilupuistosta, Ramsinkannaksesta ja Ramsinniemen lehdestä, joka on luonnonsuojelualue.

Koko alue on metsäinen, ja asuintontitkin ovat hyvin vehreitä. Matalia mäntyjä kasvavat kallioselänteet vuorottelevat notkelmien rehevien lehtisekametsien kanssa. Ulkoilumetsät ovat istutettuja ja hoidettuja kuusi-mäntysekametsiä, jotka harvennettiin vuonna 2010. Metsät ovat pääosin valoisia, avaria ja helposti kuljettavia.

Alueen merkittävimmät luontoarvot liittyvät luonnontilaiseen puustoon, puuston paikoittain korkeaan ikään ja lahoppuuhun.

Metsä- ja puustoinen verkosto

- Puustoa hoidetaan siten, että sekä virkistyskäytön edellytykset että luonnonomukaisen metsän kehittyminen turvataan. Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää alueen merkittäviä luonto-, maisema- ja kulttuuriarvoja, mikä toteutetaan huolehtimalla ulkoilumetsien puuston elinvoimaisuudesta, kerroksellisuudesta, sekapuustoisuudesta ja uudistumisesta sekä yleisestä ulkoilumetsien viihtyisyydestä ja liikuttavuudesta.
- Maisemallisesti tiessä kiinni kasvavaa tiheää puustoseinämää harvennetaan ja samalla avataan sopivilta paikoilta (esim. Koivunnokan ja Kortniemen väliltä) kevyesti näkymiä metsän sisään, kallioille ja merelle. Suojelualueen ympärille jätetään kunnollinen suojavyöhyke.
- Luontoarvokohteet jätetään kehittymään täysin luonnontilassa.
- Alueen ulkoilumetsien mahdolliset toimenpiteet tarkennetaan tulevassa vuorovaikutteisessa luonnonsuojelun ja maisemanhoidon toteutussuunnitelmassa. Suunnitelman tavoitteena on metsien turvallisuus, elinvoimaisuus, viihtyisyys, paikoittainen puuston uudistaminen sekä luontoarvojen kehittäminen parantamalla hoidon keinoin metsien kerroksellisuutta ja monilajisuutta.

Käsitellessään yleisten alueiden suunnitelman hyväksymistä kaupunkiympäristölautakunta päätti, että myöhemässä vaiheessa tehtävien luonnonsuojelun suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee antaa tilaa metsien luonnolliselle vanhenemiselle ja lahoppuun määrän lisääntymiselle. Lisäksi sekä valtuuston että pienpuuston harvennusten määrä kannattaa pitää mahdollisimman pienenä.

Niittyverkosto

Alueella ei ole niittyinä hoidettavia alueita, mutta merenrannassa on ruovikoita ja rantaniittyjen lajeja ja kallioilla kasvaa pienialaisesti ketokasvillisuutta. Alue on merkittävä metsä- ja puustoinen verkoston kannalta, joten niittyverkoston kehittämiselle ei ole tarvetta. Metsäiset alueet ja luonnontilaiset rannat toimivat kuitenkin niittylajiston tukialueina.

Sininen verkosto

Alueella ei ole pienvesien valuma-alueita. Alue on metsäistä ja läpäisevää, minkä vuoksi sillä ei ole erityisiä hulevesien hallinnan tarpeita. Luonnontilaisen ympäristön säilyessä, ei siniseen verkostoon kohdistu erityisiä tavoitteita.

Kadut ja aukiot

Ramsinniemen katuverkosto perustuu Ramsinnientien asuntokatuun. Jalankulku- ja pyöräliikenne käyttää samaa ajorataa kuin ajoneuvoliikennekin, mikä heikentää reitin turvallisuutta.

Ramsinnientie on valaistu, asfalttipäällysteinen ja reu-natueton väylä. Kapealta ja mutkaiselta tieltä haarautuu kapeita tontteita. Tien varteen on muodostunut levikkeitä, jotka toimivat epävirallisina pysäköintipaikkoina ja parantavat alueen virkistyskäyttämömahdollisuuksia.

Katujen ja aukoiden tavoitteet

- Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelman (VISTRA osa II, 2016) mukaisesti alueelle on osoitettu rantareittiä täydentävä yhteys sekä alueen läpi pohjois-eteläsuunnassa kulkeva lisättävä viher-yhteys. Lisättävä virkistysreitistö parantaa alueen saavutettavuutta merkittävästi ja tuo meren ulkoilijoille

Kuva 24. Ramsinniemi.

helpommin koettavaksi. Toteuttaminen ei välttämättä ajoitu seuraavalle kymmenvuotiskaudelle.

- Yleiskaavasta rajattiin pois Vartiosaaren kehittämiseen liittyvä baanayhteys Ramsinnientietä pitkin, minkä vuoksi yhteyttä Vartiosaaresta Ramsinniemeen ei kehitetä lähitulevaisuudessa. Ramsinnientien parantaminen olisi kuitenkin hyvä sitoa rantareitin kehittämiseen.

Puistot

Alueella ei ole rakennettuja puistoja.

Rakenteet, kalusteet ja valaistus

Koko Ramsinnientie on valaistu. Viheralueiden varustetaso ei vastaa Vuosaaren muita alueita. Alueella on opastekylttejä, hienovaraisia viitoituksia ja yksi roska-astia. Luonnonsuojelualueen polku on paikoin puupintainen.

Ramsinrannan rantareittiä kehitetään kuitenkin parhaillaan Ramsinranta IV-aseமாகাavahankkeessa. Jatko-suunnittelussa tavoitteena on myös rantareitin kalustetason ja viitoituksen kehittäminen voimakkaammin osana Meri-Rastilaa

Rakenteelliset tavoitteet

- Alueen opasteita kehitetään. Penkkejä ja roska-astioita lisätään alueen käytettävyyden parantamiseksi. Rantaan voidaan rakentaa myös pienimuotoisia levähdyspaikkoja.

Yleiset tavoitteet:

- Ramsinniemeä kehitetään siten, että alue hahmottuu yleispiirteeltään luonnonomukaisena ja rauhallisena, mutta samalla selkeästi julkisena viheralueena.
- Yhteys rantareitiltä Ramsinniemeen on selkeä ja kutsuva. Virkistysympäristön merellisyyttä korostetaan uusien reittien ja koko reitistön viitoituksen, sekä avautuvien näkymien avulla.

Kuva 25. Ramsinniemen mutkittelevat tiet ja rehevät metsät korostavat luonnon ja rauhan tuntua.

Kuva 26. Ramsinniemi lehtoineen on Vuosaaren piilotettuja helmiä.

Kuva 27. Saapumista Meri-Rastilasta Ramsinniemeen ei ole viitoitettu ja metsät on paikoin laajastikin aidattu.

8. Vuosaaren keskuspuisto

Yleiskuvaus

Keskuspuisto on Vuosaaren ydin ja runko, jonka varaan alueen kaavoitus keskittyi alkuperäisessä suunnitelmassa 60-luvulla. Keskuspuiston tavoitteena oli yhdistää erilliset asuinalueensaarekkeet toisiinsa.

Keskuspuisto koostuu erilaisista jaksoista, joissa hahmotuu selkeä ajallinen kerroksellisuus: Puistossa yhdistyvät metsäkaupungin ihanteet 90-luvun taideaiheisiin ja keskustakehittämiseen sekä liikuntaan ja leikkiin. Kokonaisuus yhdistää Vuosaaren lahden Mustavuoren metsiin. Maisemakuvallisesti alueella vaihtelevat avoimet nurmi- ja niittyalueet sekä metsät ja rakennetummat jaksot.

Maisema ja luonto

Metsä ja puustoinen verkosto

Vuosaaren Keskuspuisto muodostaa koko Helsingin metsäverkostossa pohjois-eteläsuuntaisen kehitettävän yhteyden. Nykyinen puustoinen yhteys on katkonainen. Riittävien latvusyhteyksien kehittäminen pitkällä aikavälillä on keskeistä. Keinoja ovat esimerkiksi puistojen puuistutukset ja elinvoimaisten reunavyöhykkeiden kehittäminen.

Keskuspuisto on kapea, kokonaisuudessaan puistomainen vihervyöhyke. Pienet metsiköt muodostavat luonnonmukaisia saarekkeitä. Niittyjen ja metsiköiden vuorottelu kertoo alueen maataloushistoriasta. Koska alue on vilkkaassa läpikulku- ja virkistyskäytössä, sen yleisilme on perusteltua säilyttää avarana ja puistomaisena. Keskuspuiston metsäisin jakso on 60-luvun metsälähiön osuus alueen pohjoisosassa. Metsäisin osa viitoittaa tietä Mustavuoren laajempaan metsäalueeseen.

Yleiset tavoitteet:

- Keskuspuiston yhtenäisyyttä vaalitaan ja kehitetään. Yhtenäisyyttä voidaan kehittää mm. rakentamalla vihersilta. Sillan toteuttamisen ajankohta määritetty nykyisen sillan elinkaaren ja muun kaupunkikehityksen kautta.

Metsä- ja puustoisien verkoston tavoitteet

- Metsä- ja puustoista verkostoa kehitetään tavoitellen mahdollisimman yhtenäistä verkostoa Mustavuorelta meren rantaan saakka. Yhtenäisyyttä tuetaan mm. katu- ja nykyisten puistojen lisäämistä avulla.
- Koko Keskuspuiston matkalla korostetaan metsämaiseman kohokohtia. Komeita mäntyjä otetaan esille ja ulkoilureittien varsilta avataan lähimaisemia.
- Metsiköiden keskiosien annetaan kehittyä luonnonmukaisesti. Reunavyöhykkeitä hoidetaan säännöllisesti, jolloin myös keskuspuiston luonne kaupunkipuistona ja erillisten puistojen luonteet korostuvat.
- Keskuspuiston hoidettua puistomaisuutta ylläpidetään ehkäisemällä maiseman umpeenkasvua ja pensoittumista.
- Vanhoille pelloille muodostuneet niittyalueet pidetään avoimina. Niille kasvaneet puuryhmät säilytetään selkeärajaisina ja niitä harvennetaan, jotta ne kehittyvät elinvoimaisiksi maisemapuuryhmiksi eivätkä pensoitu.

Käsitellessään yleisten alueiden suunnitelman hyväksymistä kaupunkiympäristölautakunta päätti, että myöhemässä vaiheessa tehtävien luonnonhoidon suunnitelmien ja toimenpiteiden tulee antaa tilaa metsien luonnolliselle vanhenemiselle ja lahoppuun määrän lisääntymiselle. Lisäksi sekä valtapuuston että pienpuuston harvennusten määrä kannattaa pitää mahdollisimman pienenä.

Niittyverkosto

Keskuspuiston niittyverkostolla on selkeä rakenne, vaikka Vuotie ja puiston metsäiset jaksot halkovatkin yhteyttä. Merkittävin niittajakso sijoittuu Vuosaarenpuron lounaisosan ympäristöön.

Niittyverkoston tavoitteet

- Nykyisiä niittyjä voidaan kehittää niittämällä epätoivottuja lajeja usein ja aina ennen niiden kukintaa ja siementämistä, köyhdyttämällä maaperää ja mahdollisesti kylvämällä uutta lajistoa.
- Niittyverkoston verkostomaisuutta parannetaan pienialaisesti metsän ja nurmialueiden reunavyöhykkeiden

leikkaamisen sijaan vuosittaisella niittämällä ja niittäjätteen pois keräämisellä.

Sininen verkosto

Keskuspuiston Vuosaarentien pohjoispuoli kuuluu Vuosaarenpuron valuma-alueeseen. Hulevedet kulkevat alueen läpi katujen alla olevissa hulevesiputkissa, jotka johtavat Vuosaarenpuron latvaosien haaroihin Niinisaarentielle, Porslahdenpuistossa sekä Selkälokinpuistossa. Ainoastaan alueen länsiosassa Selkälokinpuiston reunassa kulkee Vuosaarenpuron latvaosan sivuhaara. Keskuspuisto kulkee pääosin Vuosaaren pohjavesialueella, ja sen muodostumisalueella.

Vuosaarentien eteläpuolella hulevedet laskevat putkessa mereen Aurinkorannasta. Putket kulkevat puistoalueiden läpi.

Sinisen verkoston tavoitteet

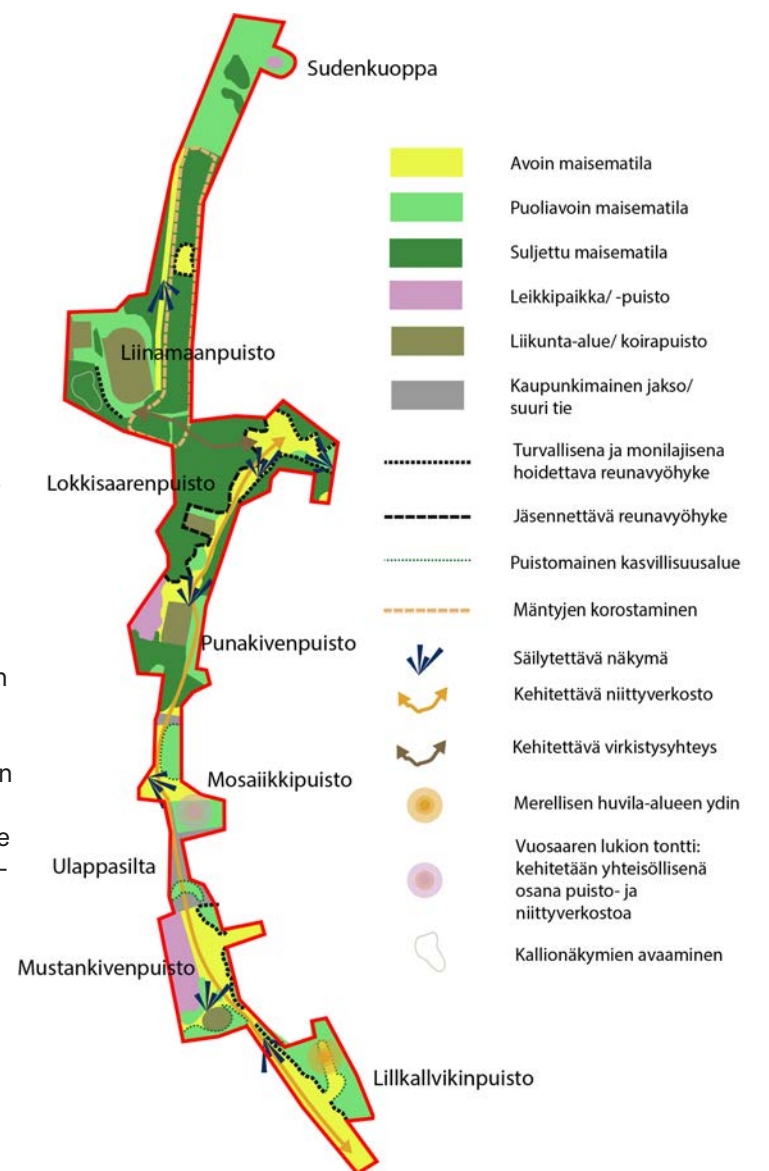
- Metsäisten ja niittyisten alueiden säilyttäminen Vuosaarenpuron valuma-alueella, jotta puistoalueiden muokkaamisen yhteydessä ei lisätä virtaamien äärevöitymistä puroissa ja ylläpidetään vesien imeytymistä maaperään
- Merenrannan puistoalueiden hulevesien laadunhallinnan mahdollisuuksien tutkiminen mahdollisten perusparannusten yhteydessä ja ravinteiden kulkeutuminen mereen estäminen tutkittujen hallintatoimien avulla.

Kadut ja aukiot

Keskuspuiston reitistö perustuu Vuosaaren puistopolun asfalttipintaiseen kävelyn ja pyöräilyn reittiin sekä puistojen kivituhkapintaisiin reitteihin. Puistoreitit liittyvät pääosin luontevasti ympäröiviin asutokatuhiin. Reitistö on selkeä ja yhtenäinen. Vuotien ylitys kulkee Ulappasiltaa pitkin. Lisäksi pururata kulkee Vuosaaren urheilukentän viereisellä metsäalueella.

Katujen ja aukoiden tavoitteet

- Tavoitteena on reitistön selkeä hahmotettavuus monensuuntaisen arkiliikunnan solmuna, josta pääsee opastetusti ympäröiville viheralueille ja asutuksen keskelle.

Kuva 28. Vuosaaren keskuspuisto

- Yhteyden kehittäminen Mustavuoreen ja Itä-Helsingin kulttuuripuiston ja Vuosaaren ulkoilupuiston viherosmille.

Puistot

Vuosaaren keskuspuiston kokonaisuus koostuu useasta puistosta. Näitä ovat Liinamaanpuisto, Sudenkuoppa, Lokkisaarenpuisto, Punakivenpuisto, Mosaiikkipuisto, Mustankivenpuisto ja Lillkallvikinpuisto. Vaikka jokaisella puistolla on oma roolinsa, liittyvät ne toisiinsa luontevasti Vuotien ylittävää Ulappasiltaa ja Ulappatorin aluetta sekä Vuotien eteläpuoleista asuinkorttelia lukuun ottamatta. Vuosaaren lukion tontin ja Mosaiikkipuiston rakentaminen parantavat alueen hahmotettavuutta jatkossa.

Vuosaaren keskuspuiston pohjoisosassa puistot ovat metsäisiä tai nurmivaltaisia 60-luvun tyyliin. Puistoja leimaavat komeat männyt sekä yleisten puistojen liittyminen sujuvasti yksityisiin piha-alueisiin. Pihat on rajattu aidalla vain paikoin. Liinamaan puiston metsiin kohdistuu runsaasti käyttöpainetta.

Keskuspuiston keskivaiheilla sijaitsevaan Punakiven puistoon tehdään uudistuksia käynnissä olevassa hankkeessa. Niityt ja metsäalueet vaihtelevat puiston pohjoisosassa selvärajaisesti. Puiston eteläisin osa on metsäinen ja monimuotoinen, ja metsäalueeseen liittyy myös pitkospuita pitkin kuljettava osuus.

Vuosaaren keskuspuiston eteläosassa vaihtelevat 90-luvun ja kartanopuistojen elementit. Mosaiikkipuisto kunnostetaan 2020-luvulla, joten siihen kohdistuu pitkän aikavälin maisemallisia tavoitteita. Mosaiikkipuisto on jatkossa osana Vuosaaren keskustaa oleva kaupunkimainen jakso, joka liittyy Ulappasilan ja kerrostalomassan kautta Mustankivenpuistoon.

Mustankivenpuiston itäreuna on puustoinen. Puiston maataidekumpareet rytmittävät puistoa, mutta maisematila on avoin. Alue jatkuu yhtenäisen avoimena ja nurmipohjaisena aivan merelle saakka, ja vain Kallvikin itäisen osan huvilakulttuuria henkivä osuus on puustoinen.

Mustankivenpuistossa ja Punakivenpuistossa sijaitsevat leikkipuistot ja Sudenkuopassa leikkipaikka. Puistojen palveluita ja ilmettä parannetaan käynnissä olevissa hankkeissa. Lisäksi alueen viherpalveluita täydentävät Vuosaaren urheilupuiston toiminnot.

Puistojen tavoitteet

- Puistojen ajallisen kerroksellisuuden ja jaksojen omaisuuden vaaliminen mm. metsä- ja puustoisien verkoston sekä niittyverkoston yhteydessä mainituin keinoin.
- Vuosaaren keskuspuiston maisemanhoidossa korostetaan avoimien, puoliavoimien ja suljettujen maisematilojen vuorottelun säilyttämistä.
- Liinamaanpuiston puustoa hoidetaan entiseen tapaan. Myöhemmässä vaiheessa voidaan avata näkymiä avointen tilojen suuntaan esimerkiksi mäntyjä suosimalla.
- Punakivenpuiston länsiosan reunavyöhykettä pyritään selkeyttämään ja muotoilemaan alueen maiseman hahmottumiseksi. Samalla voidaan avata kapeita ja yksit-

Kuva 29. Keski-Vuosaaren Lokkisaarenpuistossa vuorottelevat avoimet, suljetut ja puoliavoimet maisematilat. Vuosaarenpuro kulkee virkistysreitillä varrella.

täisiä näkymiä metsän keskelle pienille aukiomaisille alueille korostamaan monenlaisten oleskelupaikkojen olemassaoloa. Maisematilojen pienipiirteistä vaihtelua pyritään korostamaan hoitotoimenpiteillä. Puiston eteläosissa vaihdosten ei tarvitse kuitenkaan olla yhtä selkeärajaisia kuin pohjoisosissa.

- Mustankivenpuiston reunavyöhykkeitä voidaan uudistaa selkeämmiksi ja monimuotoisemmiksi huomioiden niiden mahdollisuudet myös osana niittyverkostoa.

Rakenteet, kalusteet ja valaistus

Vuosaaren keskuspuiston kaluste- ja varustetaso on kauttaaltaan hyvä ja suhteellisen yhtenäinen. Keskuspuisto on kauttaaltaan valaistu. Myös Liinamaanpuiston pääreitti on valaistu metsäisellä alueella vieressä kulkevan asfaltoidun Vuosaaren puistopolun rinnalla. Alueelle muodostuneet voimakkaat polut ovat epävirallisia, joten niillä ei ole varusteita.

Punakivenpuistossa kulkevat pitkospuut, jotka monipuolistavat koko Keskuspuiston ilmettä. Kalusteita ja varusteita on alueella eniten Punakivenpuistoon liittyvällä jaksolla.

Rakenteelliset tavoitteet

- Opastuksen lisääminen pidemmällä tähtäimellä tai käynnistyvien hankkeiden yhteydessä, jotta poikittaisen viherlinjan yhteys Liinamaanpuistosta ja urheilupuistosta itäiseen liikuntapuistoon Punakivenpuiston kautta olisi selkeä ja yhtenäinen.

Alueiden käyttö

Alueella ei ole erityistä tapahtumakäyttöä eteläisten nurmi-alueiden pelailun ja liikuntapuiston turnausten lisäksi.

Alueiden käytön tavoitteet

- Keskuspuiston roolin lisääminen ohjaamalla toimintaa erityisesti Loksisaarenpuiston nurmialueille.

Kuva 30. Keskuspuiston rakennetuinkin viheralue on yleisilmeeltään parhaimmillaan kukikas ja vehreä (Mustankivenpuisto).

Kuva 31. Keskuspuiston viheryhteyttä on vaikea hahmottaa Vuotien ylityksen kohdalla: Kivettyä pintaa on niin Kallahden kuin Vuosaaren keskustankin puolella (Ulappasilta etelästä).